

Projectplan

Start van de Boer-Burger Energie coöperatie

Perspectieven, kansen en bedreigingen

Geert van Kempen
Maurice Wolters
Arvalis 2014

Inhoudsopgave

Algemene gegevens	3
1. Achtergrond projectplan	3
2. Aanleiding	3
3. Doel.....	3
4. Aanpak	4
5. Belastingplan 2014	4
6. Leren van bestaande initiatieven	5
7. Organisatievorm.....	5
8. Belangrijke aspecten.....	5
9. Case zon-pv in coöperatief verband	7
10. Case windenergie in coöperatief verband	12
11. Huishoudelijk reglement	16
12. Concept statuten	16
13. Aandachtspunten contracten/overeenkomsten.....	16
14. Inventariseren pilotlocatie.....	17
15. Stroomschema stappenplan	18
16. Conclusies, aanbevelingen en vervolg.....	19
Bijlage 1 Overzicht initiatieven	20
Bijlage 2 Concept Statuten	21
Bijlage 3 Huishoudelijk reglement.....	33

Algemene gegevens

Naam project:	Boer-Burger Energiecoöperatie
Opdrachtgever:	A. Moerkerken en R. Wismeijer, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van EZ
Doorlooptijd:	Juni 2013 – maart 2014
Uitvoerders:	M. Wolters, P. Joosten, A.J. Cuperus, G. van Kempen, Arvalis
Projectleider:	G.P. (Geert) van Kempen

1. Achtergrond projectplan

Binnen het Agroconvenant zijn werkgroepen Veehouderij en Open teelten actief. Deze werkgroepen stellen jaarlijks een Jaarwerkplan op. Dit Jaarwerkplan biedt ondernemers samen met de overheid een route om tot een klimaatvriendelijke, energie-efficiënte en maatschappelijk verantwoorde invulling van de bedrijfsvoering te komen. Daarbij is het van groot belang om kansrijke initiatieven gezamenlijk te ondersteunen en tot realisatie te brengen. Arvalis heeft in mei 2013 een aanvraag bij Agentschap neergelegd om de mogelijkheden van een Boer- burger Energiecoöperatie te gaan onderzoeken. In onderstaande rapportage is dit uitgewerkt.

2. Aanleiding

Het verdienmodel voor productie van duurzame energie door agrarische ondernemers is moeizaam in Nederland. Afhankelijk van het energieverbruik van een agrarisch bedrijf en een aantal andere factoren zijn er veelal (te) lange terugverdiertijden. Dit is jammer, want er is veel interesse bij agrariërs om te investeren in duurzame energieproductie en dan voornamelijk zon-pv.

Tegelijkertijd zien we dat kleine energieverbruikers onder agrarische ondernemers en consumentenhuishoudens wel goed kunnen investeren in duurzame energieproductie. Dit komt omdat kleine energieverbruikers te maken hebben met een hoger energietarief, waardoor investeren in eigen opwekking beter financieel uit kan.

Het onlangs gesloten Energieakkoord biedt perspectief om in coöperatief verband energie te gaan opwekken. Per 1 januari 2014 geldt namelijk een belastingkorting van 7,5 ct/Kwh voor hernieuwbare energie die in coöperatief verband is geproduceerd.

Rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen is het mogelijk interessant om in coöperatief verband zonnepanelen op boerendaken te realiseren en exploiteren.

Deze ontwikkelingen zijn aanleiding om te bezien of het coöperatief investeren en afnemen van energie interessant is en welke organisatiestructuur hier het beste bij past.

3. Doel

In de projectaanvraag wordt gesproken over een tweetal doelen:

1. Het uitwerken van een optimale organisatiestructuur voor boer-burger samenwerking op het gebied van opwekking en verbruik van duurzame energie.
2. Het vinden en voorbereiden van potentiële gebiedscasussen.

Bij de uitwerking is reeds bestaande kennis over lokale energiecoöperaties meegenomen met behulp van Stichting Milieufederatie. Daarnaast is het 'kennisdossier Verlaagd Tarief'¹ veelvuldig geraadpleegd. Dit dossier is beschikbaar gesteld door Kennisplatform Hieropgewekt.

Uitgangspunt bij de uit te werken organisatiestructuur is dat de agrarische ondernemers en consumenten een actieve rol verkrijgen met de juiste financiële prikkels. De agrarische ondernemer dient niet te verworden tot een passieve stakeholder die alleen zijn dak verhuurt en er verder niet meer naar om kijkt. De agrarische ondernemer dient actief te zijn betrokken en te profiteren van de resultaten.

¹ <http://www.hieropgewekt.nl/dossiers/750/verlaagd-tarief>.

4. Aanpak

Er worden een tweetal scenario's op het gebied van collectieve energieproductie- en afname uitgewerkt met bijbehorende organisatiestructuur en financiële haalbaarheid namelijk:

1. Zon-PV;
2. Windenergie.

Uitgangspunt is dat de organisatie moet bijdragen aan het realiseren van duurzame energieproductie, waarbij de belangen van agrarische ondernemers en consumenten niet uit het oog worden verloren.

De volgende zaken komen in de rapportage naar voren:

- Belastingplan 2014
- Uitgewerkte organisatiestructuur voor een Energiecoöperatie
- Case zon-pv in coöperatief verband
- Case windenergie in coöperatief verband
- Werkwijze, procedures (huishoudelijk reglement)
- Concept statuten voor op te richten organisatie
- Mogelijke pilotlocatie voor start van een Energiecoöperatie

5. Belastingplan 2014

Het Belastingplan 2014 biedt ruimte om te komen tot collectieve energieopwekking. In het Belastingplan 2014 is namelijk een verlaagd energiebelastingtarief voor duurzaam opgewekte energie opgenomen (regeling Verlaagd Tarief bij collectieve opwek). Per 1 januari 2014 komen leden van coöperaties en Verenigingen van Eigenaren in aanmerking voor een belastingkorting van 7,5 cent/kWh op hun gezamenlijk opgewekte hernieuwbare energie. Deze regeling loopt voor een periode van 10 jaar geldt voor kleinverbruikers die samen eigenaar zijn van een productie-installatie en die in een zogenaamde postcoderoos rondom deze productie-installatie wonen. Dit betekent dat de energie in de nabijheid van de particuliere kleinverbruikers wordt opgewekt en gebruikt.

De korting van 7,5 cent per kWh (inclusief BTW gaat het om 9 cent) wordt toegepast op de persoonlijke energierekening van de leden (maximaal 10.000 kWh per jaar). De leden betalen door de verlaging van het tarief minder energiebelasting op haar energierekeningen.

De onderstaande voorwaarden gelden om in aanmerking te komen voor het verlaagde belastingtarief en worden meegenomen in de uitwerking van het initiatief collectieve energieopwekking, verder in dit document 'Boer Burger Energiecoöperatie' genaamd:

- de leden van de coöperatie zijn uitsluitend natuurlijke personen;
- de elektriciteit wordt geleverd aan de woning van het lid van de coöperatie en wordt ook daadwerkelijk door hem bewoond;
- de productie-installatie waarmee de elektriciteit wordt opgewekt dient juridisch en economisch eigendom te zijn van de coöperatie;
- de productie-installatie wordt uitsluitend gebruikt voor de opwekking van elektriciteit door middel van hernieuwbare energiebronnen;
- voor de opwekking van elektriciteit of voor de productie-installatie wordt van rijkswege niet een financiële tegemoetkoming of subsidie verstrekt;
- zowel productie als consumptie van de energie moet plaatsvinden binnen eenzelfde 'postcoderoos': een viercijferig postcodegebied met aangrenzende postcodegebieden.

6. Leren van bestaande initiatieven

We hebben een groslijst opgesteld van een aantal landelijke initiatieven (bijlage 1). We hebben vooral gekeken naar initiatieven die zich ook daadwerkelijk richten op het gezamenlijk opwekken van energie door particuliere klein verbruikers. We kijken hierbij naar de organisatievorm en overige factoren. We willen vooral lering trekken van deze bestaande initiatieven en kijken welke bouwstenen nuttig zijn voor de Boer Burger Energiecoöperatie.

7. Organisatievorm

Op basis van de studie naar bestaande initiatieven en advies van een jurist, komen we tot de conclusie dat een Coöperatie U.A. (uitgesloten aansprakelijkheid) het beste past bij een samenwerkingsverband zoals de Boer burger Energiecoöperatie. De coöperatie is namelijk als rechtspersoon aansprakelijk waardoor de leden maximaal beschermd zijn. Daarnaast bestaat bij deze organisatievorm de mogelijkheid om een winstuitkering aan haar leden te doen. De coöperatie verzorgt de dagelijkse gang van zaken, contracten en regelt de financiële huishouding.

8. Belangrijke aspecten

Leden

De Energiecoöperatie heeft leden welke middels een contributie hun lidmaatschap verkrijgen. Als lid is het niet noodzakelijk deel te nemen aan collectieve energieopwekking.

Bestuur van de Energiecoöperatie

Het bestuur bestaat uit 1 á 3 personen. Een voorzitter (onbezoldigd) vormt het dagelijks bestuur van de coöperatie. Daarnaast vindt een jaarlijkse ledenvergadering plaats.

Deelnemers collectieve energieopwekking

De deelnemers aan de collectieve energieopwekking bestaan uit burgers (lid afnemer) en een agrariër (lid producent) waar de energie wordt opgewekt. Zij zijn in coöperatief verband juridisch en economisch eigenaar van de productie-installatie.

Contributie

Alle leden van de coöperatie betalen jaarlijks een kleine contributie (bijvoorbeeld €40,-) voor hun lidmaatschap aan de coöperatie.

Entreegeld

Deelnemers aan de collectieve opwekking betalen een X bedrag bedoeld als entreegeld.

Kapitaal (inleggeld)

De deelnemers zijn eigenaar van de installatie en kunnen dit verkrijgen door de aankoop van aandelen (*zonedelen*) welke een bepaalde waarde vertegenwoordigen voor een periode van 15 jaar. Met dit ingebrachte kapitaal wordt de PV installatie gerealiseerd bij de betreffende agrariër. De deelnemers krijgen op basis van het ingebrachte kapitaal een korting op de energiebelasting.

Postcoderoos

Deelname aan de collectieve energieopwekking is namelijk mogelijk wanneer zowel productie als consumptie van de energie plaatsvindt binnen eenzelfde 'postcoderoos' en aangrenzende postcodegebieden.

Verhuizen lid afnemer

'Zonedelen' staan op naam en adres en zijn enkel overdraagbaar in geval van verhuizing of overlijden. De 'zonedelen' moeten binnen de postcoderoos blijven anders verliezen ze geldigheid.

Faillissement lid producent

In geval van faillissement van het lid producent heeft de coöperatie (eigenaar) het recht de installatie weg te halen en elders te plaatsen. Het is in dergelijke gevallen beter om afspraken te maken met de curator en met de nieuwe eigenaar.

Overlijden lid producent

Via het contract dient middels een kettingbeding geregeld te worden, dat in geval van overlijden van het lid producent, en bij eventuele verkoop de bestaande afspraken worden gerespecteerd.

Verzekering

Het is mogelijk om een productie-installatie te verzekeren. Omdat de regeling vereist dat de installatie juridisch en economisch eigendom is van de coöperatie kan de installatie niet onder de opstalverzekering van de eigenaar van het gebouw of de grond verzekerd worden. Er zal een aparte verzekering voor de installatie moeten worden afgesloten. De kosten hiervoor zijn ongeveer twee ‰ per jaar van het investeringsbedrag.

Vergoeding dak agrariër

De agrariër krijgt een vergoeding voor het gebruik van zijn dak. We hebben gezocht naar een redelijke vergoeding en hebben een bedrag van €2,- per m² vastgesteld.

Recht van opstal

De coöperatie is eigenaar van de PV installatie en plaatst deze op het dak van de agrariër. Het is zaak om goed vastleggen hoe de eigendommen verdeeld zijn. Dit kan door het vestigen van een opstalrecht. Zonder recht van opstal zou door natrekking de opstal eigendom worden van de eigenaar van de grond.

Overige kosten

Overige kosten zoals vestigen opstalrecht, onderhoud, vergoeding gebruik dak van de agrariër en andere risico's worden afgedekt door de coöperatie.

Verrekening energiebelasting

Om de energiebelasting fiscaal te kunnen verrekenen dienen de deelnemers zich aan te sluiten bij een energieleverancier welke de energiebelasting verrekend bij de deelnemers. Het is administratief het makkelijkst wanneer de deelnemers zich aansluiten bij één en dezelfde energieleverancier.

De energiebelasting (EB) maakt deel uit van het tarief voor stroom (en gas) dat elke energieverbruiker betaalt aan de energieleverancier. De leverancier draagt de EB af aan de Belastingdienst. De korting wordt door de leverancier doorgerekend op de elektriciteitsrekening van de particulier die deelneemt aan de collectieve energieopwekking in coöperatief verband. Deze deelnemers dienen natuurlijke personen te zijn.

Subsidiereregelingen

Stapeling van Rijksondersteuning is niet mogelijk. In de regeling is een voorwaarde opgenomen dat voor de productie-installatie en voor de opwekking van elektriciteit in het verleden geen financiële tegemoetkoming of subsidie is verstrekt of nog wordt verstrekt door de nationale overheid aan de coöperatie. Hierbij horen ook fiscale faciliteiten. Dat geldt dus ook voor financiële tegemoetkomingen of subsidies, zoals de Energie Investeringsaftrek (EIA) of Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE). Of de huidige of een eerdere eigenaar van de productie-installatie de financiële tegemoetkoming heeft gekregen, maakt hierbij niet uit. Financiële bijdragen van andere instanties dan de nationale overheid, zoals gemeente of provincie, kunnen wel worden ingezet.

BTW

De Belastingdienst beschouwt coöperaties als BTW-ondernemers. Coöperaties zijn dus BTW-plichtig en zullen een BTW- boekhouding moeten bijhouden.

Vennootschapsbelasting

Indien er sprake is van winst door de coöperatie, is er in principe sprake van verschuldigde Vennootschapsbelasting.

9. Case zon-pv in coöperatief verband

Onderstaand is de case Zon-PV in coöperatief verband financieel uitgewerkt inclusief het verwachte rendement voor deelnemers.

Verbruik in kWh

Een ondernemer heeft een dak ter beschikking van 700 m² waarop zonnepanelen gelegd kunnen worden en wil zijn dak ter beschikking stellen aan een coöperatie die wil investeren in zonnepanelen. 25 Particulieren schrijven zich in voor de coöperatie waarbij het gemiddelde verbruik per particulier gelijk is aan 3.500 kWh.

Het totaal verbruik van deze 25 particulieren is dan 87.500 kWh. Om in het eerste jaar ongeveer 87.500 kWh te produceren is een totaal vermogen nodig van ongeveer 98.000 Wp aan zonnepanelen en is ongeveer gelijk aan 327 zonnepanelen met een vermogen van 300 Wp (afmeting zonnepanelen: 2 m x 1 m) wat ongeveer neerkomt op een netto dakoppervlak 654 m².

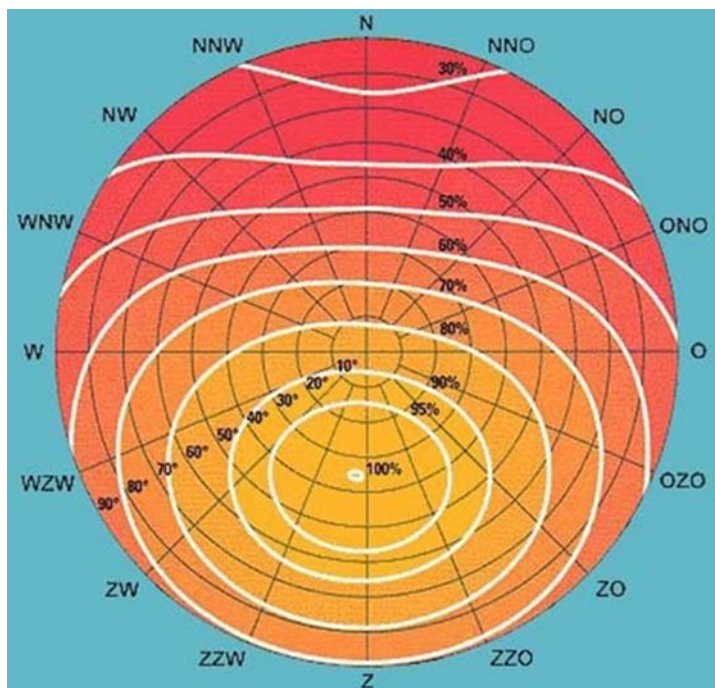
Gemiddelde productie in kWh

Allereerst zal berekend worden hoeveel kWh gemiddeld opgewekt kan worden met 327 zonnepanelen van 300 Wp welke hieronder verder uitgewerkt is.

Maximaal vermogen = aantal zonnepanelen x vermogen zonnepaneel in Wp: 1000

Maximaal vermogen = 327 stuks x 300 Wp: 1000 = 98,1 kWp

De ligging en helling van het dak is bepalend voor het rendementspercentage van de zonnepanelen en kan middels onderstaand figuur bepaald worden. In het rekenvoorbeeld wordt uitgegaan van 94 % (Zuid-Oost met hellingshoek van 30°).

Zonnepanelen hebben als nadeel dat ze ieder jaar minder elektra opwekken. In de brochures van zonnepanelen wordt een garantie aangeboden van 90 % in 10 jaar oftewel een rendementsdaling van ongeveer 1 % per jaar. In onderstaande berekening is berekend wat de gemiddelde productie is per jaar gedurende een periode van 15 jaar.

Productie 1^e jaar = max. vermogen x 950 vollasturen (voor o.a. Limburg) x rendement i.v.m. ligging dak

Productie 1^e jaar = 98,1 kWp x 950 vollasturen x 94 % = 87.603 kWh

Gem. productie per jaar in 15 jaar = $((100 - 15 + 100) : 2) \% \times$ productie 1^e jaar

Gem. productie per jaar in 15 jaar = $92,5 \% \times 87.603 \text{ kWh} = 81.032 \text{ kWh}$
(1 % rendementsverlies per jaar)

Gemiddelde prijs in kWh

Bij het bepalen van de totaalprijs voor elektra wordt uitgegaan van een netto piekprijs van € 0,055 /kWh en een netto dalprijs van € 0,040 /kWh. Deze prijzen zijn € 0,005 /kWh lager als in de berekening indien een particulier zelf investeert in zonnepanelen. De elektra wordt namelijk terug geleverd aan het net en de leverancier zal voor het afnemen van de elektra een vergoeding moeten betalen en zal bij de facturatie van de particulier rekening moeten houden met een korting op de energiebelasting. De administratieve kosten worden mogelijk door de energieleverancier in rekening gebracht.

Daarnaast kan grofweg worden aangenomen dat de zonnepanelen elektra opwekken gedurende de piekperiode (07:00 – 23:00 - grootverbruik). Als de zonnepanelen in het weekend elektra opwekken dan is dit in de dal periode, hieronder is berekend wat de gemiddelde nettoprijs is in kWh.

Nettoprijs = (prijs piek \times 5 + prijs dal \times 2) : 7

Nettoprijs = $(\text{€ } 0,055 /\text{kWh} \times 5 + \text{€ } 0,040 /\text{kWh} \times 2) : 7 = \text{€ } 0,0507 /\text{kWh}$

Omdat de elektra terug geleverd wordt aan het net en er geen direct verbruik plaatsvindt, is de gem. energiebelasting gelijk aan € 0,- /kWh. Volgens de huidige wetgeving is het namelijk niet toegestaan om deze opgewekte elektra te verrekenen met de afgenomen elektra op een andere locatie. Echter volgens het energieakkoord krijgen particulieren een korting van € 0,075 /kWh op de energiebelasting (excl. BTW) voor hun afname aandeel van de opgewekte elektra middels zonnepanelen. Dit voordeel komt ten gunste van de particulier. Voor de BTW wordt ervan uitgegaan dat de coöperatie BTW-plichtig is en daarom is er geen rekening gehouden met de BTW. De totaalprijs die de coöperatie ontvangt is dus gelijk aan:

Totaalprijs = nettoprijs + gem. energiebelasting + BTW

Totaalprijs = $\text{€ } 0,0507 /\text{kWh} + \text{€ } 0,- /\text{kWh} + \text{€ } 0,- /\text{kWh} = \text{€ } 0,0507 /\text{kWh}$

Omdat bij de productie berekend is over een periode van 15 jaar zal dit ook moeten gebeuren voor de prijs. Echter is het moeilijk in te schatten wat de prijs van elektra gaat doen voor de komende jaren. Gerekend wordt met een kleine prijsstijging van 2 % omdat voor de komende jaren op dit moment een prijsdaling te verwachten is voor netto elektraprijs. Echter na 2016 zien we weer een prijsstijging. De gemiddelde prijs is dan:

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = (totaalprijs 1^e jaar + totaalprijs 15^e jaar) : 2

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = (totaalprijs 1^e jaar + (100 % + gem. prijsstijging)¹⁴ \times totaalprijs 1^e jaar) : 2

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = $(\text{€ } 0,0507 /\text{kWh} + (100 \% + 2 \%)^{14} \times \text{€ } 0,0507 /\text{kWh}) : 2$

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = € 0,0588 /kWh

Gemiddelde opbrengst

Nu de gemiddelde productie en gemiddelde prijs bekend is kan berekend worden wat de gemiddelde opbrengst is van de coöperatie:

Gem. opbrengst per jaar in 15 jaar = gem. productie per jaar in 15 jaar x (gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar)

Gem. opbrengst per jaar in 15 jaar = 81.032 kWh x € 0,0588 /kWh

Gem. opbrengst in 15 jaar = € 4.765,-

Afschrijving en gemiddelde rente

De particulier heeft recht op een korting van € 0,075 /kWh op de energiebelasting indien hij deelneemt in de coöperatie en een bedrag inlegt (ledenkapitaal c.q. zondelen) waarmee de investeringen gefinancierd kunnen worden door de coöperatie. Het inleg bedrag zal gelijk zijn naar rato wat de particulier afneemt van de totale productie. Derhalve hoeft de coöperatie ieder jaar geen geld te reserveren om de zonnepanelen terug te verdienen en zijn er ook geen rentekosten voor de coöperatie. Uiteraard zal de particulier zijn inleg eventueel incl. rente terugbetaald willen zien middels de korting op de energiebelasting. Verder in deze berekeningen wordt hierop terug gekomen. Daarnaast zijn er andere eenmalige kosten zoals de oprichtingskosten van de coöperatie en/of advieskosten, eventueel eenmalige kosten voor het aanpassen van of plaatsen van een nieuwe elektra-aansluiting welke ten laste komen van de coöperatie en op één of andere wijze gefinancierd moeten worden. Vooraf kan niet bepaald worden wat de kosten hiervoor zijn en is in iedere situatie verschillend. Om toch enig duidelijkheid in te verkrijgen in de financiële gevolgen nemen we als stelpost € 7.500,- voor het aanpassen of plaatsen van de (nieuwe) elektra-aansluiting. Voor zonnepanelen met een vermogen van 98,1 kWp moet je al de beschikking hebben over een grootverbruikaansluiting en € 7.500,- is hiervoor geen uitzondering. Voor de coöperatie is de prijs per Wp ongeveer € 1,00 (excl. BTW). Deze zijn lager omdat een groter volume wordt afgenomen. De totale investering is gelijk aan:

Zonnepanelen = prijs /Wp x totaal vermogen	
Zonnepanelen = € 1,00 /Wp x 98.100 Wp =	€ 98.100,-
Oprichtingskosten coöperatie	€ 5.000,-
Aanpassen c.q. nieuw elektra-aansluiting	€ <u>7.500,-</u> +
Totaal	€110.600,-

De coöperatie zal geen fiscaal voordeel kunnen genieten zoals de energie-investeringsaftrek als de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek. Echter mocht het wel mogelijk zijn dan creëert de coöperatie in het eerste jaar een verlies en is er niet direct een financieel voordeel.

Variabele kosten per jaar

Bij variabele kosten kun je onder andere denken aan verzekeringskosten en vervanging van de omvormer (levensduur is korter dan de zonnepanelen). ECN is een onderzoeksbureau die o.a. de overheid adviseert op gebied van duurzame energie en in het kader van de SDE-regeling is berekend wat bij zonnepanelen de variabele kostprijs is en deze is gelijk aan € 0,017 per geproduceerde kWh (2013). De variabele kosten per jaar zijn dan:

Variabele kosten per jaar = gem. productie in 15 jaar x variabele kosten /kWh

Variabele kosten per jaar = 81.032 kWh x € 0,017 / kWh = € 1.378,-

Schoonmaken dak

Het jaarlijks schoonmaken van de zonnepanelen is noodzakelijk om een zo hoog mogelijk rendement te behalen. In de berekening zijn de kosten als p.m. opgenomen.

Vergoeding gebruik dak ondernemer

Naast de variabele kosten zal de coöperatie een vergoeding betalen aan de ondernemer die zijn dak ter beschikking stelt. In deze casus wordt uitgegaan van een vergoeding van € 2,- /m². De huurkosten zijn dan als volgt:

Vergoeding gebruik dak = oppervlakte zonnepanelen x vergoeding /m²

Vergoeding gebruik dak = 700 m² x € 2,- /m² = € 1.400,-

Kosten netbeheerder

Om de elektra terug te kunnen leveren die opgewekt wordt door zonnepanelen met een totaalvermogen van 98,1 kWp is een grootverbruikaansluiting (> 3 x 80 A) nodig. De elektra-aansluiting voor teruglevering krijgt een EAN-code en de jaarlijkse kosten voor de coöperatie aan vastrecht is gelijk aan € 441,- (Enexis). De overige kostencomponenten zoals deze bekend zijn bij Enexis als netbeheerder worden voor terug levering niet in rekening gebracht.

Gemiddeld resultaat per jaar

Nu alle gegevens bekend zijn kan het gemiddelde resultaat berekend worden per jaar in een periode van 15 jaar. Hieronder is het gemiddelde resultaat per jaar berekend:

Gem. opbrengst per jaar in 15 jaar:	€ 4.765,-
Gem. variabele kosten per jaar in 15 jaar:	€ 1.378,-
Vergoeding gebruik dak per jaar:	€ 1.400,-
Kosten netbeheerder (vastrecht) per jaar:	€ 441,- +
Kosten schoonmaken dak	€ p.m. +
Kosten coöperatie	€ <u>p.m.</u> +
Totale kosten:	<u>€ 3.219,- -</u>
Gem. resultaat per jaar in 15 jaar	€ 1.546,-

Het resultaat van de coöperatie kan eventueel terugvloeien naar de leden van de coöperatie dit zou uitkomen op een gemiddeld bedrag van € 62,- per jaar per lid (25 leden).

Financieel voordeel particulier

Het ledenkapitaal van de particulier zou volgens het investeringsplaatje gelijk zijn aan € 4.424,-. Het voordeel wat de particulier heeft op zijn elektranota is dat hij een korting krijgt van € 0,075 /kWh op de geleverde elektra voor de energiebelasting. Inclusief BTW is dit gelijk aan € 0,091 /kWh. De gemiddelde productie in 15 jaar is gelijk aan 81.032 kWh en zou per particulier 3.242 kWh zijn en levert derhalve een besparing op van € 295,- op jaarbasis op de elektranota en als we hier de winstuitkering bij optellen is het bedrag gelijk aan € 357,-. De inbreng van de particulier (ledenkapitaal) zou na 12,4 jaar terugverdiend zijn.

Rendement op geïnvesteerd vermogen

Niet alleen de terugverdiëntijd is van belang bij zonnepanelen ook het rendement op het geïnvesteerd vermogen. In de berekeningen is uitgegaan van een periode van 15 jaar en berekend is dat het gemiddelde besparing gelijk is aan € 357,-. Gedurende een periode van 15 jaar is dit een totaalbedrag van € 5.355,-. Hier moeten we nog de ledenkapitaal in mindering brengen zodat na 15 jaar een netto-besparing gerealiseerd is van € 931,-. Hierbij is overigens geen rekening gehouden met een rentecomponent. Het rendement op het geïnvesteerd vermogen kan als volgt berekend worden.

$$€ 4.424 \times (100 \% + Z \%)^{15} - € 4.424,- = € 931,-$$

Z is dan ongeveer gelijk aan 1,3 %. Het rendement op het geïnvesteerd vermogen is dus gelijk aan 1,3 %. Met andere woorden de investering van € 4.480,- levert een rendement op van 1,3 % gedurende een periode van 15 jaar ervan uitgaande dat de zonnepanelen natuurlijk blijven liggen en genoemde uitgangspunten gerealiseerd worden.

Risicoanalyse

In bovenstaande berekening is uitgegaan van diverse uitgangspunten welke naar onze mening reëel zijn. Om toch een beter beeld te krijgen van de financiële consequenties bij wijziging van één van de uitgangspunten t.o.v. bovenstaande uitgangspunten is de berekening opnieuw gemaakt en in onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven.

Omschrijving	Terugverdiëntijd	Rendement
Standaard	12,4 jaar	1,3 %
Rendement dak 96 %	12,1 jaar	1,4 %
Rendement dak 92 %	12,7 jaar	1,1 %
Piek € 0,045 /kWh – dal € 0,030 /kWh	13,9 jaar	0,5 %
Prijsstijging 0 %	13,4 jaar	0,8 %
Prijsstijging 4 %	11,3 jaar	1,9 %
Oprichtingskosten coöperatie € 0,-	11,8 jaar	1,6 %
Vergoeding gebruik dak € 0,-	10,7 jaar	2,3 %

10. Case windenergie in coöperatief verband

Onderstaand is de case Windenergie in coöperatief verband financieel uitgewerkt inclusief het verwachte rendement voor deelnemers.

Verbruik in kWh

Een ondernemer heeft een perceel grond ter beschikking waarop een windmolen geplaatst kan worden en wil deze ter beschikking stellen aan een coöperatie die wil investeren in een windmolen. 1.350 particulieren schrijven zich in voor de coöperatie waarbij het gemiddelde verbruik per particulier gelijk is aan 3.500 kWh.

Het totaal verbruik van deze 1.350 particulieren is dan 4.725.000 kWh oftewel 4.725 MWh. Om ongeveer 4.725 MWh te produceren is een windmolen nodig met een totaal vermogen van ongeveer 2,3 MW (2.200 vollasturen).

Gemiddelde productie in kWh

Allereerst zal berekend moeten worden hoeveel kWh gemiddeld opgewekt kan worden met een windmolen van 2,3 MW waarbij rekening wordt gehouden met de beschikbaarheid (3 % eigen verbruik) en reductie i.v.m. slagschaduw (4 %).

Netto productie per jaar = vermogen x 2.200 vollasturen (land windrijk) x beschikbaarheid x reductie slagschaduw

Netto productie per jaar = 2,3 MW x 2.200 vollasturen x 93 % = 4.706 MWh

Gemiddelde prijs in kWh

Bij het bepalen van de totaalprijs voor elektra wordt uitgegaan van een baseloadprijs (24 uren-prijs) van € 42,- /MWh. Dit zijn prijzen wat momenteel ongeveer betaald wordt voor de jaren 2015 t/m 2018 (zie hieronder). De opgewekte elektra wordt via een leverancier doorverkocht aan de leden van de coöperatie.

Volgens het energieakkoord krijgen particulieren een korting van € 0,075 /kWh op de energiebelasting (excl. BTW) voor hun afname aandeel van de opgewekte elektra middels windmolens. Dit voordeel komt ten gunste van de particulier. Voor de BTW wordt ervan uitgegaan dat de coöperatie BTW-plichtig is en daarom is er geen rekening gehouden met de BTW. De totaalprijs die de coöperatie ontvangt is dus gelijk aan € 42,- /MWh

Bij windmolens is de productie ieder jaar ongeveer gelijk en is er geen sprake van degeneratie. Voor de kale stroomprijs is dit een ander verhaal en zal eventueel gerekend moeten worden met een prijsstijging of prijsdaling. Het is moeilijk om in te schatten wat de prijs van elektra de komende jaren gaat doen. Gerekend wordt met een kleine prijsstijging van 2 % omdat voor de komende jaren op dit moment een prijsdaling te verwachten is en daarna weer een kleine prijsstijging (zie hieronder).

EXPIRY ↑	FIRST	HIGH	LOW	SETT
Cal 15				43.05
Cal 16				41.05
Cal 17				41.24
Cal 18				42.30

Baseload prijzen ICE ENDEX (11-02-2014)

De gemiddelde prijs is dan:

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = (totaalprijs 1^e jaar + totaalprijs 15^e jaar) : 2

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = (totaalprijs 1^e jaar + (100 % + gem. prijsstijging)¹⁴ x totaalprijs 1^e jaar) : 2

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = (€ 42,- /MWh + (100 % + 2 %)¹⁴ x € 42,- /MWh) : 2

Gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar = € 48,71 /MWh

Gemiddelde opbrengst

Nu de gemiddelde productie en gemiddelde prijs bekend is kan berekend worden wat de gemiddelde opbrengst is van de coöperatie:

Gem. opbrengst per jaar in 15 jaar = gem. productie per jaar in 15 jaar x (gem. totaalprijs per jaar in 15 jaar)

Gem. opbrengst per jaar in 15 jaar = 4.706 MWh x € 48,71 /MWh

Gem. opbrengst in 15 jaar = € 229.229,-

Afschrijving en gemiddelde rente

De particulier heeft recht op een korting van € 0,075 /kWh op de energiebelasting indien hij deelneemt in de coöperatie en een bedrag stort (ledenkapitaal c.q. winddelen) waarmee de investeringen gefinancierd kunnen worden door de coöperatie. Het inleg bedrag zal gelijk zijn naar rato wat de particulier afneemt van de totale productie. Derhalve hoeft de coöperatie ieder jaar geen geld te reserveren om de windmolen terug te verdienen en zijn er ook geen rentekosten voor de coöperatie. Uiteraard zal de particulier zijn inleg eventueel incl. rente terugbetaald willen zien middels de korting op de energiebelasting. Verder in deze berekeningen wordt hierop terug gekomen. Daarnaast zijn er eenmalige kosten zoals de investeringskosten, de oprichtingskosten van de coöperatie en/of advieskosten, aanleggen van een nieuwe elektra-aansluiting voor teruglevering en afname welke ten laste zullen komen van de coöperatie en zullen eveneens gefinancierd moeten worden. In onderstaande berekening zijn de totale investeringskosten weergegeven op basis van een praktijksituatie:

Windturbine 2,3 MW	€ 2.800.000,-
Fundatie	€ 150.000,-
Eenmalige netwerkkosten	€ 200.000,-
Aanleg toegangswegen	€ 25.000,-
Procedure kosten en leges	€ 25.000,-
Bouwbegeleiding	€ 15.000,-
Oprichtingskosten coöperatie	€ 5.000,- +
Totaal	€ 3.220.000,-

De coöperatie is vennootschapsbelastingplichtig en heeft dus recht op de energie-investeringsaftrek. Echter de coöperatie heeft hierdoor in het eerste jaar geen liquiditeitsvoordeel omdat het verlies wat geleden wordt niet verrekend kan worden met de behaalde winst. Voordeel is wel dat de coöperatie de komende jaren geen belasting hoeft te betalen vanwege het verlies in het oprichtingsjaar.

Variabele kosten per jaar

Bij variabele kosten kun je onder andere denken aan onderhoudskosten, verzekeringskosten, kosten leverancier, netwerkkosten etc. en is hieronder verder uitgewerkt.

Onderhoudskosten:

De onderhoudskosten bedragen ongeveer € 12,5 /MWh en bij een jaarlijkse productie van 4.706 MWh is deze derhalve gelijk aan € 58.825,-

Leverancier:

De kosten voor de geleverde stroom, handelskosten, onbalans en programmaverantwoordelijkheid, etc. zal en leverancier in mindering brengen op de opbrengsten. Hieronder is berekend per onderdeel wat de kosten zijn op jaarbasis bij de leverancier:

Afname stroom: 40.000 kWh x € 0,055 /kWh	€	2.200,-
Onbalans: 4.706 MWh x € 4,- / MWh	€	18.824,-
Handelskosten 1 % van de opbrengst	€	<u>2.292,-</u> +
Totaal	€	23.316,-

De jaarkosten bij de leverancier zijn aldus gelijk aan € 23.316,-.

Netwerkkosten:

Voor de berekening van de netwerkkosten wordt uitgegaan van een gecontracteerd vermogen van 160 kW een gemiddeld maximaalvermogen van 150 kW en jaarafname van 40.000 kWh. Op basis van deze informatie is hieronder de kosten berekend van de netbeheerder (tarief Enexis 2014):

Periodieke aansluitvergoeding	€	678,-
Vastrecht transportdienst	€	441,-
Gecontracteerd vermogen (€ 15,24 /kW)	€	2.438,-
Maximaal vermogen (€ 1,53 /kW/maand)	€	2.754,-
Transport totaal verbruik	€	352,-
Systeemdiensten	€	40,-
Meetdiensten (geschat)	€	<u>1.800,-</u> +
Totaal	€	8.503,-

Pachtvergoeding ondernemer²:

De ondernemer die zijn grond ter beschikking stelt zal hiervoor een pachtvergoeding willen ontvangen welke gelijk is aan € 15.000,-.

Overige kosten:

Aan de post overige kosten moet je denken aan verzekering, onroerendzaak belasting, etc. is gehanteerd op € 5.000,-.

De variabele kosten zijn derhalve gelijk aan:

Onderhoudskosten	€	58.825,-
Leverancierskosten	€	23.316,-
Kosten netbeheerder	€	8.503,-
Pachtvergoeding ondernemer	€	15.000,-
Overige kosten	€	<u>5.000,-</u> +
Totaal	€	110.644,-

De kosten worden ieder jaar met 2 % geïndexeerd en hieronder is berekend wat de gemiddelde kosten zijn op jaarbasis

Gem. kosten per jaar in 15 jaar = $(€ 110.644,- + (100 \% + 2 \%)^{14} \times € 110.644,-) : 2$

Gem. kosten per jaar in 15 jaar = € 128.318,-

Gemiddeld resultaat per jaar

Nu de opbrengsten en kosten bekend zijn is het gemiddeld resultaat van de coöperatie gelijk aan € 100.911,- (€ 229.229,- - € 128.318,-). Het resultaat van de coöperatie kan eventueel terugvloeien naar de leden van de coöperatie dit zou uitkomen op een gemiddeld bedrag van € 75,- per jaar per lid (1.350 leden). Hierbij is geen rekening

² De vergoeding per regio kan sterk verschillen

gehouden met de vennootschapsbelasting. Echter de coöperatie hoeft de eerste jaren geen belasting betalen vanwege het verlies in het eerste jaar.

Financieel voordeel particulier

Het ledenkapitaal van de particulier zou volgens het investeringsplaatje gelijk zijn aan € 2.385,-. Het enige voordeel wat de particulier heeft op zijn elektranota is dat hij een korting krijgt van € 0,075 /kWh op de geleverde elektra voor de energiebelasting. Inclusief BTW is dit gelijk aan € 0,091 /kWh. De gemiddelde productie per jaar is gelijk aan 4.706 MWh en zou per particulier 3.486 kWh zijn en levert derhalve een besparing op van € 317,- op jaarbasis op de elektranota en als we hier de winstuitkering bij optellen is het bedrag gelijk aan € 392,-. De inbreng van de particulier (ledenkapitaal) zou na 6,1 jaar terugverdiend zijn.

Rendement op geïnvesteerd vermogen

Niet alleen de terugverdiëntijd is van belang bij windmolen ook het rendement op het geïnvesteerd vermogen. In de berekeningen is uitgegaan van een periode van 15 jaar en berekend is dat het gemiddelde besparing gelijk is aan € 392,- en gedurende een periode van 15 jaar is dit een totaalbedrag van € 5.880,-. Hier moeten we nog de ledenkapitaal in mindering brengen zodat na 15 jaar een netto-besparing gerealiseerd is van € 3.495,-. Hierbij is overigens geen rekening gehouden met een rentecomponent. Het rendement op het geïnvesteerd vermogen kan als volgt berekend worden.

$$€ 2.385,- \times (100 \% + Z \%)^{15} - € 2.385,- = € 3.495,-$$

Z is dan ongeveer gelijk aan 6,2 %. Met andere woorden de investering van € 2.385,- levert een rendement op van 6,2 % gedurende een periode van 15 jaar ervan uitgaande dat de windmolen natuurlijk blijft staan en genoemde uitgangspunten gerealiseerd worden.

Postcoderoos

Probleem bij een windmolen is dat vanwege het Provinciaal beleid het niet toegestaan is dat er slechts één windmolen geplaatst wordt. Er zullen 2 of meer windmolens geplaatst moeten worden vanwege een clusteringsbeleid. Het is wel mogelijk dat één van de molens levert aan de deelnemers binnen de postcoderoos. Hiervoor zijn dan 1350 deelnemers nodig. De andere molens kunnen gefinancierd worden met onder meer SDE-subsidie. In het energieakkoord staat vermeldt (5.4) dat de korting alleen van toepassing is bij particuliere kleinverbruikers in een postcoderoos. Dit is ook één van de redenen dat het initiatief voor het grootste zonnepark in Nederland voorlopig is afgeblazen.

'Postcoderoos' onneembaar obstakel bij bouw grootste zonnepark

door Wessel Simons op 27 november 2013 [Tweeten](#) 13

in [Beleid](#), [Investing](#), [Projecten](#), [Wet - en regelgeving](#)

De aanleg van het grootste zonnepark van Nederland is voorlopig afgeblazen. De voornaamste reden hiervoor zijn 'beperkingen waartoe de regering en het parlement bij de uitwerking van het Nationaal Energieakkoord hebben besloten', zeggen de initiatiefnemers van [Energiebrem](#), waaronder een lokale afgevaardigde van de VVD. De 'postcoderoos' in het Energieakkoord wordt gezien als belangrijkste obstakel.

11. Huishoudelijk reglement

In het huishoudelijk reglement zijn de werkwijzen en procedures (spelregels) opgenomen over het functioneren van de coöperatie. Deze regels ondersteunen de statuten. Het huishoudelijk reglement is in samenwerking met een jurist opgesteld en fungeren als blauwdruk voor andere initiatieven.

In bijlage 3 is het huishoudelijk reglement opgenomen.

12. Concept statuten

Op basis van de uitgangspunten van een Boer-burger Energiecoöperatie en de voorwaarden uit het Belastingplan 2014 zijn de statuten opgesteld. De statuten zijn in samenwerking met een jurist opgesteld en fungeert als blauwdruk voor andere initiatieven. Deze zijn opgenomen in bijlage 2.

13. Aandachtspunten contracten/overeenkomsten

Een aantal afspraken moeten gemaakt worden middels overeenkomsten.

In onderstaande schema de partijen waarmee afspraken worden gemaakt.

I. A Overeenkomst lid (afnemer) ⇔ coöperatie
Een overeenkomst tussen deelnemer en de coöperatie waarin de rechten en verplichtingen tussen de coöperatie en deelnemer nader worden vastgelegd. Dit is een overeenkomst die geldt naast hetgeen is geregeld ten aanzien van het lidmaatschapsrecht in de statuten van de coöperatie. Onderstaande zaken worden in de overeenkomst opgenomen: financiële participatie (zondelen), contributie, verzekeringen, beheer en onderhoud.
I. B Overeenkomst lid (producent) ⇔ coöperatie
Onderstaande zaken worden in de overeenkomst meegenomen: Huur dak, financiële participatie (zondelen), contributie, verzekeringen, beheer en onderhoud.
II. A Samenwerkingsovereenkomst coöperatie ⇔ energieleverancier
Samenwerkingsovereenkomst tussen de coöperatie en de energiebedrijven van de leden over de toepassing van de belastingkorting en de administratieve kosten.
II. B Ledenverklaring coöperatie ⇔ energieleverancier
Verklaring die de coöperatie aan de energieleveranciers van de leden moet overleggen om ze in de gelegenheid te stellen de belastingkorting i.h.k.v. de regeling Verlaagd Tarief te kunnen verwerken. In deze verklaring staat hoeveel opgewekte elektriciteit het collectief aan het desbetreffende lid heeft toegerekend.
III. Contract energieleverancier ⇔ Participerend lid
In het contract zijn een aantal zaken geregeld waaronder: afname van energie, verrekening belastingvoordeel en eventuele administratieve kosten.

- Overeenkomsten tussen de coöperatie en haar deelnemers.
Veel is reeds vastgelegd in de statuten/huishoudelijk reglement. In de overeenkomst zullen o.a. afspraken worden vastgelegd als:
1. Financiële participatie (zondelen).
 2. Huur van dak lid producent.
 3. Contributie.
 4. Verzekeringen, beheer en onderhoud.
 5. De duur van de overeenkomst, met eventuele verlengingsmogelijkheid.
 6. Een boete indien het lid het lidmaatschap eerder beëindigt dan de contractduur van deze overeenkomst, tenzij het lid het lidmaatschap overdraagt met inachtneming van het bepaalde in de statuten.
 7. De mogelijkheid om de verplichtingen en rechten uit hoofde van de overeenkomst te wijzigen op voorwaarden dat de algemene ledenvergadering daartoe heeft besloten en de wijziging schriftelijk is medegedeeld aan het lid.
 8. Het toepasselijk recht.

- Samenwerkingsovereenkomst en ledenverklaring tussen de coöperatie en de energieleverancier, waarin in ieder geval wordt vastgelegd:
 1. Dat door de coöperatie op te wekken energie wordt geleverd aan de energiemaatschappij.
 2. De hoeveelheid opgewekte elektriciteit het collectief aan het desbetreffende lid heeft toegerekend.
 3. Dat de energiemaatschappij in ruil hiervoor een korting geeft aan alle leden van de coöperatie die energie zullen afnemen van de betreffende energiemaatschappij.
 4. De hoogte van de korting moet worden omschreven (€ 0,075 per kWh ex btw).
 5. De duur van de overeenkomst, met eventuele verlengingsmogelijkheid.
 6. Administratieve kosten.
 7. Het toepasselijke recht.

- Leveringscontract energieleverancier en participierend lid, waarin in ieder geval wordt vastgelegd:
 1. De afname van energie.
 2. Individuele verrekening van het belastingvoordeel (€ 0,075 per kWh ex btw).
 3. Eventuele administratieve kosten.

Aandachtspunt

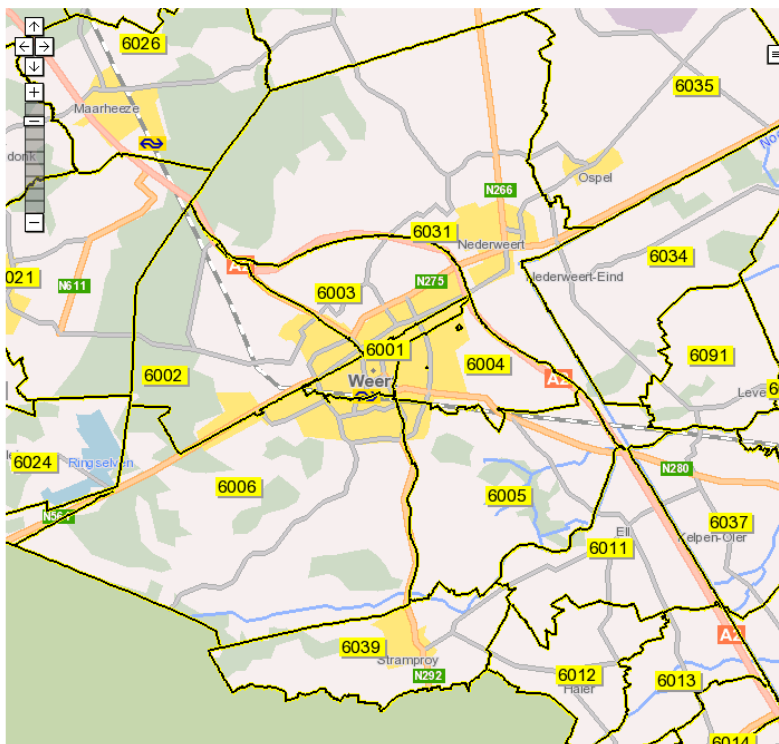
De coöperatie dient de uiteindelijke overeenkomsten te zijner tijd door een jurist laten opstellen of beoordelen.

14. Inventariseren pilotlocatie

Gezien het zwakke verdienmodel van de energiecoöperaties hebben we nog geen pilots kunnen opstarten. Wel zijn we met energiecoöperatie WeertEnergie op zoek naar een acceptabel verdienmodel met als doel een eerste pilot te starten. We zetten hierbij in op een combinatie met asbestverwijdering en plaatsing van zonnepanelen.

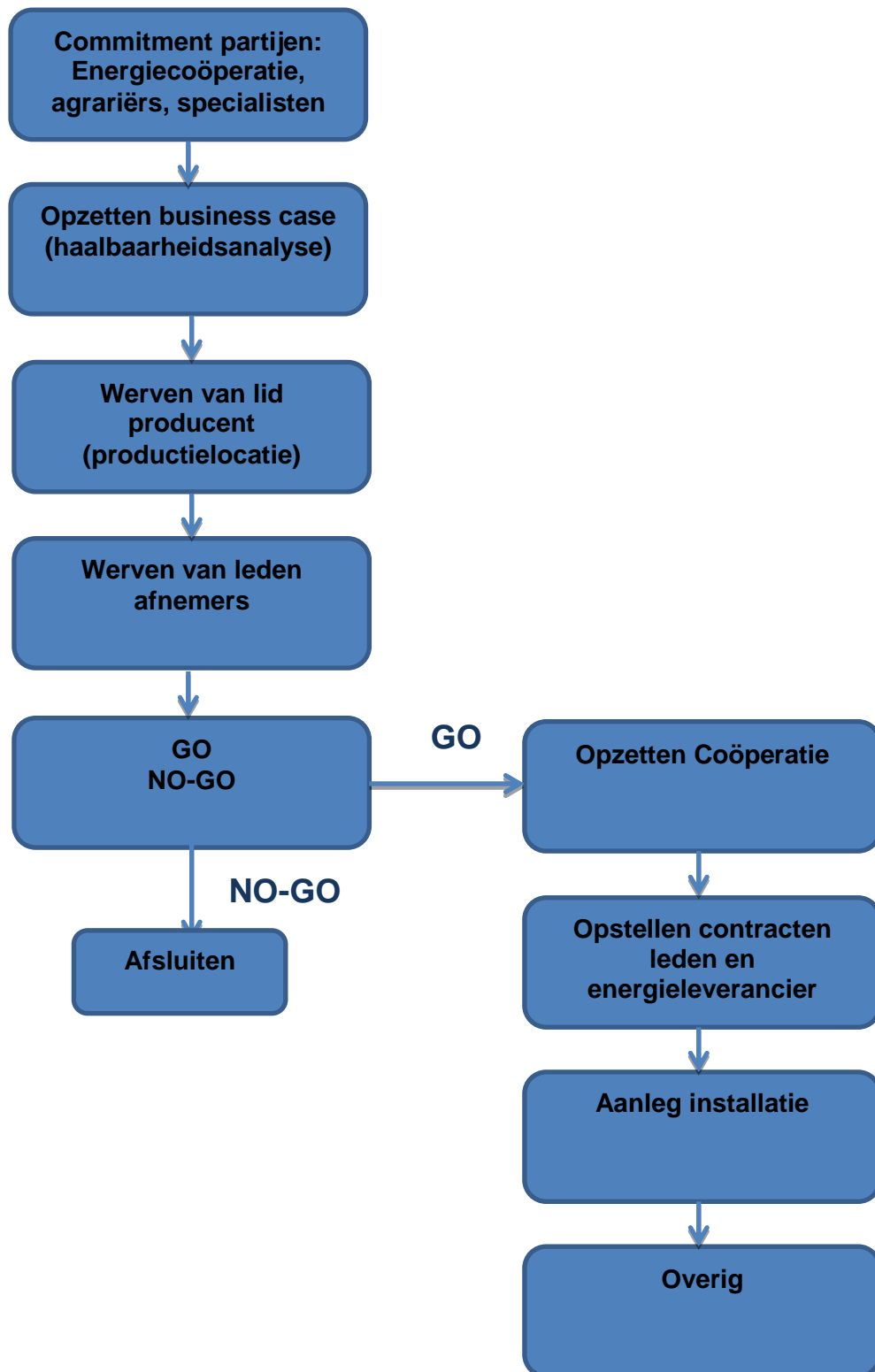
Als we kijken naar het pilotgebied is opvallend dat de postcoderozen perspectiefvol zijn. Wanneer de coöperatie de belastingkorting wil toepassen is het namelijk van belang dat de productie-installatie zich bevindt in hetzelfde postcodegebied (4-cijferige postcode + aangrenzende postcodes).

Onderstaand de postcodegebieden waar WeertEnergie actief is.

15. Stroomschema stappenplan

Onderstaand een stroomschema van stappen welke doorlopen kunnen worden bij de realisatie van collectieve opwekking energie in coöperatief verband.

16. Conclusies, aanbevelingen en vervolg

Op basis van bovenstaande informatie en de discussies tijdens de bijeenkomsten zijn de conclusies en aanbevelingen geformuleerd:

Conclusies

- Het Verdienmodel voor een energiecoöperatie – ZON is momenteel zwak. Rendementen zijn laag (1,3%). Daarnaast zijn er een aantal risico's welke spelen zoals faillissement, overlijden deelnemers etc. Deze kunnen weliswaar afgedekt worden maar staan momenteel niet in verhouding met het rendement.
- Het verdienmodel voor een energiecoöperatie – WIND is goed. Rendementen van (6,2%). Echter is vanwege het Provinciaal beleid het niet toegestaan dat er slechts één windmolen geplaatst wordt. Er zullen 2 of meer windmolens geplaatst moeten worden vanwege een clusteringsbeleid. Het is wel mogelijk dat één van de molens levert aan de deelnemers binnen de postcoderoos. Hiervoor zijn dan 1350 deelnemers nodig. De andere molens kunnen gefinancierd worden met onder meer SDE-subsidie.
- De korting op de energielasting van € 0,075 /kWh is gegarandeerd voor een periode van 10 jaar. Deze termijn is gezien de terugverdiertijden van de variant ZON tekort.

Aanbevelingen

- Zoek de samenwerking op met bestaande Energiecoöperaties. Hierdoor ligt er een stevige structuur onder een initiatief en kunnen contacten gelegd worden met potentiële afnemers.
- Een borgstelling of garantie vanuit de provinciale overheid kan zorgen dat een initiatief sneller van de grond komt. Aanwenden van Rijkssubsidie is niet toegestaan binnen de korting van 7,5 ct.
- Sponsoring vanuit (keten) bedrijfsleven zorgt voor een extra financiële prikkel en maakt de start van een dergelijk initiatief eenvoudiger.
- Werk met een vereveningsprincipe waarbij het lid producent (agrariër) ontwikkelruimte krijgt bij participatie aan een Boer-burger Energiecoöperatie.
- Stel een brief op voor bestuurders waarin het signaal wordt afgegeven dat het collectief opwekken van energie onder de huidige gestelde voorwaarden waarschijnlijk niet van de grond komt.

Vervolg

De ambitie is om ondanks de bovengeschetste belemmeringen toch aan de slag te gaan met een pilot 'Boer Burger-Energiecoöperatie. We gaan samenwerken met WeertEnergie, een coöperatieve vereniging welke tot doel heeft samen te werken aan een betaalbare, eigen en duurzame energietoekomst. We gaan met WeertEnergie bekijken hoe we tot een haalbare business case kunnen komen. We maken hier als mogelijk, een combinatie met het saneren van asbesthoudende daken en het terugleggen van Zon-PV.

Door andere uitgangspunten te nemen als terugverdiertijd, vergoeding agrariër, eventuele prijsstijgingen etc. maken we inzichtelijk welke rendementen haalbaar zijn op basis van de gehanteerde parameters. We krijgen hierdoor een aantal scenario's; een veilige variant en meest gunstige variant.

Vervolgens wordt dit gecommuniceerd naar potentieel lid producent (agrariër) en leden afnemers. Bij voldoende animo wordt het initiatief gestart.

Bijlage 1 Overzicht initiatieven

Naam	Doel	Organisatievorm	Organisatiestructuur
Energiecoöperatie Sittard-Geleen	het lokaal opwekken van duurzame energie, duurzame en betaalbare energie voor de leden en een bijdrage aan het leefklimaat in de omgeving	coöperatie	
WeertEnergie	inwoners in de regio realiseren samen betaalbare, eigen en duurzame energie	coöperatieve vereniging	heeft verschillende werkgroepen: strategie en beleid, bestuur en financiën, communicatie, energie besparing, inkoop, productie
Best duurzaam	betaalbare, eigen en duurzame energie voor iedereen in Best		hebben 2 initiatiefnemers en werkgroepen: organisatie en financiën, marketing en communicatie, inkoopproces en techniek
Zuidwint	Lokaal, samen en duurzaam energie opwekken en benutten zonder winstoogmerk	coöperatieve vereniging	hebben een bestuur
Zonnepark Nederland	de realisatie van zonneparken voor particulieren, op daken van bedrijven, instellingen en overheden		
Boerzoektbuur	een boer legt zonnepanelen op het dak en de burens/rest van de buurt sponsoren dit en krijgen er cadeaubonnen voor terug		
Bossche energieconvenant	aantal bedrijven wekken samen duurzame energie op		hebben een stuurgroep
Vallei energie	lokaal opwekken en leveren van duurzame energie		
Energiecollectief Capelle	eigen initiatief van inwoners, deelnemers stellen kennis en ervaring ter beschikking aan wijkbewoners		bestaat uit vrijwilligers
Energiecoöperatie Overschie	wil de leden van de vereniging voordeel bezorgen door gezamenlijke contracten hetzij op het terrein van de inkoop van energie als wel van energiebesparende en of energieopwekkende apparaten. ECO wil de leden voordeel bezorgen door – op de langere termijn – te proberen zelf tot energieopwekking te komen.	coöperatie	
Energiecoöperatie Coevorden	kopen namens en voor leden (goedkoper) duurzaam geproduceerde energie in. Daarnaast wordt advies en ondersteuning gegeven op het gebied van energiebesparing en het duurzaam opwekken van energie.	coöperatie	hebben een bestuur en werken met bedrijven samen
Bedrijf zoekt buur	het bedrijf investeert in pv en de buurt profiteert mee		
Energie van boer en buur	Gezamenlijk investeren en profiteren van duurzame energie.		
Heiloo energie	met en voor leden en inwoners duurzame energie te ontwikkelen	vereniging	hebben een bestuur

Bijlage 2 Concept Statuten

Vandaag _____ verschijnen voor mij _____, notaris te _____

1. _____,
2. _____ enz.

De comparanten verklaren bij dezen over te gaan tot oprichting van een coöperatie en daarvoor de navolgende statuten vast te stellen:

Statuten

Naam en zetel

Art. 1.

1. De coöperatie draagt de naam: "Coöperatie UA".
2. De coöperatie heeft haar zetel te

Doel

Art. 2.

De coöperatie heeft ten doel in de materiële behoefte van haar leden te voorzien, door met hen overeenkomsten te sluiten in het bedrijf dat zij ten behoeve van haar leden uitoefent of doet uitoefenen. Het is de coöperatie niet toegestaan om overeenkomsten te sluiten met niet-leden, ook niet indien deze overeenkomsten van ondergeschikte betekenis zijn.

Art. 3.

De coöperatie tracht haar doel te bereiken door (o.a.):

1. het geven van voorlichting over de opwekking en het gebruik van energie uit lokale duurzame energiebronnen;
2. het stimuleren van het gebruik van lokale duurzame energiebronnen;
3. het (doen) financieren van toepassingen van lokale duurzame energiebronnen en het (doen) verwerven van de benodigde middelen daarvoor;
4. het oprichten en exploiteren van één of meer lokale duurzame energie installaties in, op en bij agrarische bedrijfswoningen en agrarische bedrijfsgebouwen;
5. het lokaal op duurzame wijze produceren van energie ten behoeve van de leden;
6. het lokaal leveren van duurzaam opgewekte energie aan de energiemaatschappij, waarbij de energiemaatschappij zulks op zijn beurt verrekend ten gunste van de leden van de coöperatie;
7. het waar mogelijk verlagen van de energielasten van de deelnemende leden;
8. het dienen als samenwerkingsverband voor de aangesloten leden, in het bijzonder het bij elkaar brengen van aanbod van duurzame energie (agrarische bedrijven/producenten) en vraag naar duurzame energie (consumenten/afnemers) binnen hetzelfde postcodegebied of omliggende postcodegebieden in één coöperatie;
9. het aangaan van overeenkomsten met leden/producenten en met leden/afnemers en het bemiddelen tussen deze;
10. het oprichten van of deelnemen in een of meer rechtspersonen die volgens hun statuten het doel van de coöperatie kunnen bevorderen of ondersteunen;
11. het deelnemen in of samenwerken met regionale of centrale organisaties met een aan het doel van de coöperatie verwante doelstelling of een doel dat daartoe bevorderlijk kan zijn;
12. het ten behoeve van de leden opzetten van projecten op het gebied van lokale duurzame energie, mits aan deze projecten enkel leden deelnemen;
13. kennisuitwisseling en -ontwikkeling op het gebied van lokale duurzame energiebronnen;
14. het promoten van lokale duurzame energiebronnen, onder meer door het onderhouden van een website, het onderhouden van contacten met de media en dergelijke;
15. alle niet nader genoemde activiteiten die bevorderlijk kunnen zijn om het gebruik van lokale duurzame energie te versterken;
alles in de ruimste zin des woords.

Art. 4.

De coöperatie wordt opgericht voor onbepaalde tijd.

Het lidmaatschap en de daaraan verbonden rechten en verplichtingen

Art. 5.

1. De coöperatie kent leden.
2. Het bestuur beslist over de toelating als lid van de coöperatie.
3. Om als lid te worden toegelaten dient het potentieel lid in ieder geval aan de volgende kwaliteitseisen te voldoen:
 - a. het (potentieel) lid dient hetzij een natuurlijke hetzij een rechtspersoon te zijn, die rehtens bekwaam is tot het aangaan van overeenkomsten;
 - b. het (potentieel) lid dient:
 - hetzij een agrarisch bedrijf te exploiteren in het postcodegebied of omliggende postcodegebieden;
 - hetzij een burger te zijn, woonachtig in hetzelfde of omliggende postcodegebied(en) als voormeld agrarisch bedrijf;
 - c. het (potentieel) lid dient de doelstelling van de coöperatie en uitgangspunten ter verwezenlijking daarvan zoals omschreven in artikel 2 en 3 te onderschrijven en bereid te zijn tot het aangaan van overeenkomsten met de coöperatie zoals omschreven in artikel 2 en 3 lid 9;
 - d. het (potentieel) lid mag niet in staat van faillissement verkeren, surseance van betaling hebben aangevraagd en/of deel te nemen aan een schuldsaneringsregeling op grond van de Wet schuldsanering natuurlijke personen.
4. In een door de algemene ledenvergadering vast te stellen huishoudelijk reglement kunnen nadere eisen worden vastgesteld omtrent de minimale verplichtingen waaraan ieder lid ten minste zal moeten voldoen en blijven voldoen teneinde te worden toegelaten als lid van de coöperatie alsmede teneinde zijn lidmaatschap te kunnen continueren.
5. De aanvraag van het lidmaatschap en de mededeling van toelating gebeuren schriftelijk.
6. Bij toelating wordt aan de aanvrager medegedeeld onder welk nummer hij als lid is ingeschreven. De aanvrager ontvangt een bewijs van lidmaatschap, een exemplaar van de statuten en –indien dit door de algemene ledenvergadering is vastgesteld- een exemplaar van het huishoudelijk reglement.
7. Bij niet-toelating wordt dit aan de aanvrager bij aangetekend schrijven medegedeeld en staat hem gedurende een maand na de datum van het poststempel beroep open bij de algemene ledenvergadering. De algemene ledenvergadering deelt binnen een maand na de indiening van het beroep haar bindende uitspraak schriftelijk mede aan de aanvrager en het bestuur.
8. In incidentele gevallen mag het bestuur en -bij niet toelating door het bestuur- de algemene ledenvergadering ontheffing verlenen van de in het tweede lid genoemde voorwaarden, eventueel onder nader vast te leggen voorwaarden en eventueel voor een bepaalde duur. Het bestuur respectievelijk de algemene ledenvergadering is daartoe niet verplicht.

Art. 6.

De coöperatie kan gelden verkrijgen door:

- a. inleg- of entreegeld, te betalen door nieuwe leden. De hoogte van het inleg- of entreegeld wordt vastgesteld door de algemene ledenvergadering en vastgelegd in het door de algemene ledenvergadering vastgestelde huishoudelijk reglement. Het niet-gestorte gedeelte van het inleg- of entreegeld is steeds opeisbaar. Het inleg- of entreegeld wordt niet verrekend met bijdragen die leden uit andere hoofde verschuldigd zijn aan de coöperatie.
- b. jaarlijkse contributie, te betalen door de leden. De hoogte van de jaarlijkse contributie wordt jaarlijks door de algemene ledenvergadering tijdens de jaarvergadering vastgesteld en vastgelegd in het door de algemene ledenvergadering vastgestelde huishoudelijk reglement.
- c. nader over een te komen vergoedingen voor door de coöperatie verleende diensten, te betalen door haar leden.
- d. het verkrijgen van subsidies, sponsorgelden, giften, erflatingen en legaten;

- e. het verkrijgen van leningen van leden en/of derden; in het door de algemene ledenvergadering vast te stellen huishoudelijk reglement kunnen nadere eisen worden gesteld waaraan voormelde leningen dienen te voldoen;
- f. andere middelen.

Art. 7.

De leden zijn niet aansprakelijk voor de schulden van de coöperatie, noch tijdens hun lidmaatschap noch later. Elke aansprakelijkheid van de leden of de oud-leden voor een tekort in geval van een ontbinding of gerechtelijke vereffening van de coöperatie is uitgesloten.

Art. 8.

1. Het bestuur houdt een register bij waarin de namen en adressen van alle leden zijn opgenomen. Elk lid is verplicht een wijziging van zijn adres onverwijld en schriftelijk aan het bestuur mede te delen. De coöperatie mag afgaan op het laatstelijk aan het bestuur medegedeelde adres. Ten aanzien van een samenwerkingsverband zoals een maatschap, vennootschap onder firma, commanditaire vennootschap alsmede ten aanzien van een rechtspersoon wordt tevens ingeschreven welke persoon het samenwerkingsverband of de rechtspersoon zal vertegenwoordigen en tijdens de vergaderingen van de coöperatie namens het samenwerkingsverband of de rechtspersoon zal stemmen, bij gebreke waarvan het samenwerkingsverband of de rechtspersoon onbevoegd is enig recht ten opzichte van de coöperatie uit te oefenen. In een door de algemene ledenvergadering vast te stellen huishoudelijk reglement kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van de inrichting en het bijhouden van het register, de gegevens die elk lid moet verstrekken en het afgeven van afschriften aan leden.
2. Het lidmaatschap is na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van het bestuur –en bij niet toelating door het bestuur van de algemene ledenvergadering- voor overdracht vatbaar. Op een dergelijke overdracht is het bepaalde in artikel 5 van overeenkomstige toepassing.
3. Overdracht van het lidmaatschap kan plaatsvinden door middel van een (onderhandse) akte en ontvangst van een afschrift daarvan door de coöperatie.
4. Indien een onderneming in de vorm van een maatschap, vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap wordt gedreven, wordt het samenwerkingsverband in zijn totaliteit geacht lid te zijn van de coöperatie, derhalve niet ieder van de individuele maten en/of vennoten. Ieder samenwerkingsverband geldt als één lid en heeft de rechten en plichten van één lid. Evenwel dient ieder van de maten en/of vennoten van het samenwerkingsverband te voldoen aan het bepaalde in artikel 5 leden 3 en 4 en is ieder van de maten/vennoten hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk voor alle verplichtingen van het samenwerkingsverband jegens de coöperatie. Het is verenigbaar met het lidmaatschap dat nieuwe maten resp. vennoten toetreden tot de maatschap, vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap, mits voorafgaand aan die toetreding met inachtneming van het bepaalde in artikel 5 de goedkeuring van het bestuur –of in beroep de algemene ledenvergadering- is verkregen.
5. Het lidmaatschap van een lid-rechtspersoon kan worden verkregen door een andere rechtspersoon krachtens juridische fusie of splitsing, mits voorafgaand aan de fusie of splitsing met inachtneming van het bepaalde in artikel 5 de goedkeuring van het bestuur - of in beroep de algemene ledenvergadering- is verkregen.

Art. 9.

1. Het lidmaatschap eindigt:
 - a. door overlijden van een lid/natuurlijke persoon, behoudens voor zover een of meer van de erfgenamen van het lid/natuurlijk persoon voldoen aan de voorwaarden van het lidmaatschap van de coöperatie in welk geval overgang van het lidmaatschap aan één der erfgenamen is toegelaten indien de gezamenlijke erfgenamen hun wens daartoe kenbaar maken aan de coöperatie en het bestuur (of in beroep de algemene ledenvergadering) heeft kenbaar gemaakt hiertegen geen bezwaren te hebben;
 - b. in geval een maatschap, vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap lid is van de coöperatie: door ontbinding of door toetreding of uittreding van maten resp. vennoten, met uitzondering van gevallen waarin de maatschap, vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap de toetreding of uittreding schriftelijk heeft gemeld bij het bestuur en het bestuur (of in beroep de algemene ledenvergadering) heeft kenbaar gemaakt hiertegen geen bezwaren te hebben;
 - c. in geval een rechtspersoon lid is van de coöperatie:

door ontbinding of indien de zeggenschap over de onderneming van deze rechtspersoon direct of indirect overgaat op een of meer anderen, met uitzondering van gevallen waarin de rechtspersoon dit schriftelijk heeft gemeld bij het bestuur en het bestuur (of in beroep de algemene ledenvergadering) heeft kenbaar gemaakt hiertegen geen bezwaren te hebben;

- d. door opzegging door het lid. Deze opzegging moet schriftelijk geschieden met inachtneming van een termijn van tenminste drie maanden en tegen het einde van het lopende duur van de overeenkomst welke het lid is aangegaan met de coöperatie. Het bestuur bevestigt de opzegging door het lid schriftelijk, binnen veertien dagen na ontvangst van de opzegging. Indien de opzegging niet tijdig of niet schriftelijk heeft plaatsgehad, loopt het lidmaatschap door tot het einde van het eerstvolgende contractjaar tenzij het bestuur anders besluit. In afwijking van het vorenstaande eindigt het lidmaatschap na opzegging echter:
- tegen het eind van het boekjaar, volgend op dat waarin wordt opgezegd of
 - met onmiddellijke ingang;
 - als van het lid redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat het lidmaatschap voortduurt;
 - nadat een besluit aan het lid bekend is geworden of medegedeeld waarbij de rechten van de leden zijn beperkt of hun verplichtingen zijn verzwaaard;
 - nadat het lid een besluit ter kennis is gebracht of gekomen tot omzetting van de coöperatie in een andere rechtsvorm, tot fusie of splitsing.
- e. opzegging door het bestuur om de reden dat:
- het lid niet langer voldoet aan de in of krachtens artikel 5 leden 3 en 4 gestelde vereisten voor het lidmaatschap;
 - het lid zijn (financiële) verplichtingen jegens de coöperatie niet nakomt;
 - van de coöperatie redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat het lidmaatschap voortduurt.

Deze opzegging moet schriftelijk geschieden met inachtneming van een termijn van tenminste drie maanden en tegen het einde van het contactjaar. Het lid kan in geval van opzegging door het bestuur binnen één maand in beroep gaan bij de algemene ledenvergadering, die binnen één maand na indiening van het beroep haar bindende uitspraak schriftelijk mededeelt aan de betrokkene en het bestuur.

- f. ontzetting met onmiddellijke ingang overeenkomstig het in artikel 10 van deze statuten bepaalde.
 - g. door het faillissement van een lid, door het verlenen van surséance van betaling aan een lid of door deelname door een lid aan de Wet schuldsanering natuurlijke personen.
 - h. door overdracht van het lidmaatschap.
2. Indien het lidmaatschap eindigt, verliest het lid de functies, die op grond van het lidmaatschap in de coöperatie worden bekleed.
3. Indien het lidmaatschap is geëindigd, heeft het gewezen lid jegens de coöperatie geen recht op terugbetaling van het inleg- of entreegeld. Als het lidmaatschap in de loop van een verenigingsjaar eindigt, ongeacht krachtens welke oorzaak, blijft de jaarlijkse contributie die over het desbetreffende jaar verschuldigd was of zou zijn, volledig verschuldigd, tenzij het bestuur anders besluit.

Art. 10.

1. Ontzetting uit het lidmaatschap door het bestuur kan geschieden wegens:
- a. het herhaaldelijk overtreden van de statuten en/of het door de algemene ledenvergadering vastgestelde huishoudelijk reglement;
 - b. het niet-nakomen van de overeenkomsten met en/of de geldelijke verplichtingen jegens de coöperatie of het op andere wijze benadelen van de coöperatie.
2. De ontzetting wordt aan het lid gemotiveerd medegedeeld bij aangetekend schrijven.
3. Tegen de ontzetting staat gedurende één maand na de ontvangst van deze mededeling voor het lid beroep open op de algemene ledenvergadering. De algemene ledenvergadering deelt binnen één maand na de indiening van het beroep haar bindende uitspraak schriftelijk mede aan de betrokkene en het bestuur.
4. De ontzetting gaat in zodra het bestuursbesluit daartoe onaantastbaar is. Tot dat tijdstip geldt het lid als te zijn geschorst en kunnen de lidmaatschapsrechten niet worden uitgeoefend.

Art. 11.

Het bestuur is bevoegd een lid te schorsen voor een periode van ten hoogste drie maanden in geval het lid bij herhaling in strijd handelt met zijn lidmaatschapsverplichtingen of door handelingen of gedragingen het belang van de coöperatie in ernstige mate heeft geschaad.

Gedurende de periode dat een lid is geschorst, kunnen de aan het lidmaatschap verbonden rechten niet worden uitgeoefend terwijl de lidmaatschapsverplichtingen in stand blijven.

Overeenkomsten met en ten behoeve van de leden en verplichtingen verbonden aan het lidmaatschap

Art. 12.

1. De coöperatie kan in het kader van het nastreven van haar doelen ten behoeve van de leden rechten bedingen of na voorafgaande goedkeuring van de algemene ledenvergadering verplichtingen aangaan.
2. De coöperatie is niet bevoegd door een besluit wijzigingen aan te brengen in de met haar leden in de uitoefening van haar bedrijf aangegane overeenkomsten, tenzij zij zich die bevoegdheid in de overeenkomst(en) met haar leden op duidelijke wijze heeft voorbehouden. Een wijziging als bedoeld in dit lid deelt de coöperatie schriftelijk aan haar leden mede.

Organen/cliëntenraad

Art. 13.

1. De coöperatie kent als organen:
 - a. de algemene ledenvergadering;
 - b. het bestuur;
 - c. (optioneel) de raad van toezicht.
2. De coöperatie stelt een cliëntenraad in, indien en voor zover de coöperatie daartoe op grond van de wet is gehouden. Voormelde cliëntenraad is bevoegd tot het indienen van een verzoek als bedoeld in artikel 2: 345 van het Burgerlijk Wetboek aan de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam tot het instellen van een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken van de coöperatie..

Bestuur

Art. 14.

1. De coöperatie wordt bestuurd door een uit één tot drie personen bestaand bestuur.
2. De bestuurders worden door de algemene ledenvergadering van de coöperatie benoemd uit de leden van de coöperatie.
3. De termijn waarvoor de benoeming van de bestuursleden plaatsvindt, het rooster van aftreden en de mogelijkheden van herkiesbaarheid van de bestuursleden zal worden uitgewerkt in het door de algemene ledenvergadering vast te stellen huishoudelijk reglement.
4. Bestuursleden zijn bevoegd tussentijds (dat wil zeggen tijdens de periode waarvoor zij benoemd zijn) hun ontslag te nemen, mits dit schriftelijk geschiedt en met een opzegtermijn van tenminste drie maanden.
5. In vacatures wordt zo spoedig mogelijk voorzien door degene die tot benoeming van het betreffende bestuurslid bevoegd is. Het bestuur blijft volledig bevoegd, ook zolang het onvoltallig is. Indien er slechts één bestuurslid in functie is, behoeft deze voor alle besluiten welke niet de normale gang van zaken in de coöperatie betreffen, de goedkeuring van de algemene ledenvergadering.
6. Het bestuur benoemt uit zijn midden een voorzitter.
7. Het bestuur geniet in beginsel geen bezoldiging, tenzij de algemene ledenvergadering anders besluit. In dat laatste geval zal de bezoldiging worden vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

Art. 15.

1. Het bestuur is belast met het besturen van de coöperatie. Het bestuur is als zodanig verantwoordelijk voor het beleid, de dagelijkse en algemene leiding van de coöperatie. Het bestuur zal zich bij de uitoefening van zijn taak laten leiden door de toepasselijke wet- en regelgeving.
2. Het bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter of ten minste twee andere bestuursleden dat wensen. De oproepingstermijn bedraagt tenminste drie dagen.
3. Voor het nemen van rechtsgeldige besluiten is de aanwezigheid van tenminste twee bestuursleden vereist, behoudens in het geval als bedoeld in artikel 14 lid 5 laatste volzin. Iedere bestuurder heeft het recht tot het uitbrengen van één stem. Voor zover de wet, deze statuten of de reglementen van de coöperatie geen grotere meerderheid voorschrijven, worden bestuursbesluiten genomen bij volstreekte meerderheid van de

uitgebrachte stemmen. Alle stemmingen in een vergadering geschieden mondeling, tenzij één of meer bestuurders voor de stemming een schriftelijke stemming verlangt. Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes. Blanco stemmen en ongeldige stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. In alle geschillen omtrent stemmingen beslist de voorzitter.

4. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuursleden zich schriftelijk aangaande het voorstel hebben uitgesproken en het besluit de instemming heeft van alle bestuursleden. Van besluiten die op deze wijze tot stand gekomen wordt in de eerstvolgende bestuursvergadering mededeling gedaan.
5. Het bestuur houdt van het in zijn vergaderingen behandelde aantekening.

Vertegenwoordiging

Art. 16.

1. De coöperatie wordt vertegenwoordigd door het bestuur alsmede door de voorzitter.
2. Het bestuur kan volmacht verlenen aan een of meer niet-bestuursleden om de vereniging binnen de grenzen van de volmacht te vertegenwoordigen.
3. Het bestuur is –mits na vooraf verkregen goedkeuring van de algemene ledenvergadering- bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen, tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de coöperatie zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor de schuld van een derde verbindt.

Art. 17.

1. Het bestuur houdt de algemene ledenvergadering geregeld op de hoogte van de gang van zaken in de coöperatie, geeft deze alle verlangde inlichtingen en is aanwezig in de vergaderingen van de algemene ledenvergadering. Het vorenstaande kan nader worden uitgewerkt in een door de algemene ledenvergadering vast te stellen huishoudelijk reglement.
2. Het bestuur benodigd de voorafgaande goedkeuring van de algemene ledenvergadering voor besluiten:
 - a. tot het aangaan van rechtshandelingen waarmee een door de algemene ledenvergadering vastgesteld en in het huishoudelijk reglement vastgelegd bedrag of meer is gemoeid;
 - b. tot het verstrekken of aanvaarden van geldleningen of kredieten waarmee een door de algemene ledenvergadering vastgesteld en in het huishoudelijk reglement vastgelegd bedrag of meer is gemoeid;
 - c. tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de coöperatie zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor de schuld van een derde verbindt;
 - d. welke strekken tot het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, huren, verhuren, pachten en verpachten van onroerende zaken, alsmede tot het aangaan van overeenkomsten van erfpacht of opstalrecht;
 - e. het verpanden van roerende zaken;
 - f. waardoor de coöperatie zich begeeft op een nieuw werkterrein, het oprichten van, deelnemen in of overnemen van andere rechtspersonen of ondernemingen, het aangaan van fusies met of het aanvaarden van het bestuur over andere rechtspersonen of ondernemingen daaronder begrepen;
 - g. elk besluit waarbij de coöperatie een tegenstrijdig belang heeft met een of meer bestuurders of aandeelhouders (dit laatste voor zover dit bekend is aan het bestuur);
 - h. het instellen van een cliëntenraad;
 - i. alle overige besluiten waarvoor dit is bepaald in een door de algemene ledenvergadering vast te stellen huishoudelijk reglement.
3. Daar waar in artikel 17 lid 2 een geldbedrag is bedoeld, zullen alle rechtshandelingen tussen dezelfde partijen welke binnen een tijdsbestek van drie maanden worden aangegaan worden aangemerkt als één rechtshandeling.
4. Pas nadat de algemene ledenvergadering een besluit als bedoeld in artikel 17 lid 2 heeft goedgekeurd, mag het bestuur een zodanig besluit uitvoeren.

Art. 18.

1. De leden van het bestuur zijn hoofdelijk tegenover de coöperatie aansprakelijk wegens tekortkomingen bij de vervulling van de hun opgedragen taak.
2. Niet aansprakelijk is het lid van het bestuur, dat bewijst, dat de tekortkoming niet aan hem is te wijten en dat hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden.

Art. 19.

1. Een lid van het bestuur kan te allen tijde door de algemene ledenvergadering worden ontslagen, maar niet nadat de betrokkene de gelegenheid heeft gehad zich te verantwoorden. Voor een besluit tot ontslag van een lid van het bestuur is een meerderheid vereist van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
2. Bij verdenking van een niet behoorlijke vervulling van zijn taak kan een bestuurslid door de algemene ledenvergadering voor ten hoogste een maand worden geschorst. Voor een besluit tot schorsing van een lid van het bestuur is een meerderheid vereist van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
3. Binnen een maand na een besluit tot schorsing wordt besluit de algemene ledenvergadering, na zo mogelijk de geschorste te hebben gehoord, tot opheffing van de schorsing, verlenging van de schorsingstermijn met ten hoogste een maand of tot ontslag.

Raad van Toezicht

Art. 21.

1. De algemene ledenvergadering kan besluiten een raad van toezicht in te stellen. In dat geval is het hierna in de artikelen 21 tot en met 23 bepaalde van toepassing.
2. De raad van toezicht bestaat uit tenminste drie natuurlijke personen.
3. De leden van de raad van toezicht worden benoemd door de algemene ledenvergadering. De algemene ledenvergadering dient bij de benoeming artikel 22 lid 12 in acht te nemen.
4. De raad van toezicht zal een bindende voordracht mogen doen voor de benoeming van de leden van de raad van toezicht. Deze bindende voordracht kan door de algemene ledenvergadering worden doorbroken door een met tenminste twee derde van de uitgebrachte stemmen genomen besluit van de algemene ledenvergadering.
5. Een lid van de raad van toezicht treedt volgens rooster, docht uiterlijk vier jaar na zijn benoeming, af.
6. Een afgetreden lid van de raad van toezicht is één maal herbenoembaar.
7. Leden van de raad van toezicht kunnen tussentijds aftreden. De raad van toezicht deelt het bestuur en de algemene ledenvergadering mee, wanneer en tengevolge waarvan in zijn midden tussentijds een vacature ontstaat of ontstaan is. De algemene ledenvergadering voorziet zo spoedig mogelijk in tussentijds ontstane vacatures. Een tussentijds benoemd lid van de raad van toezicht neemt op het rooster van aftreden de plaats van zijn voorganger in.
8. In geval van ontstentenis of belet van een of meer leden van de raad van toezicht zijn de overige leden van de raad van toezicht met de uitoefening van de taak van de raad van toezicht belast. In geval van ontstentenis of belet van alle leden van de raad van toezicht zal de algemene ledenvergadering een of meer personen benoemen die tijdelijk met de taak van de raad van toezicht zijn belast.
9. Leden van het bestuur mogen geen deel uitmaken van de raad van toezicht.
10. Lid van de raad van toezicht kan niet zijn een persoon:
 - a. die in dienst is van de coöperatie of aan de coöperatie betaalde diensten verricht tot vijf jaar na het einde van hun arbeidsovereenkomst/opdrachtovereenkomst;
 - b. die in een periode van vijf jaar voorafgaand aan die periode bestuurder van de coöperatie is geweest;
 - c. leden van de coöperatie;
 - d. die in een eerste, tweede of derde graad van bloed- of aanverwantschap staat tot of gehuwd/als partner geregistreerd is met of een gemeenschappelijke huishouding voert met een ander lid van de raad van toezicht en/of met een lid van het bestuur en of met een lid van de coöperatie;
 - e. die een zodanige andere functie bekleedt dat het lidmaatschap van de raad van toezicht kan leiden tot strijdigheid met het belang van de coöperatie, strijdigheid met deze functie, tot onverenigbaarheid of tot ongewenste

- vermenging van belangen, waaronder het hebben van een financieel belang bij de coöperatie.
11. Leden van de raad van toezicht mogen geen enkel rechtstreeks of zijdelings persoonlijk voordeel genieten uit overeenkomsten met de coöperatie.
 12. De leden van de raad van toezicht genieten in beginsel geen bezoldiging, tenzij de algemene ledenvergadering anders besluit. In dat laatste geval zal de bezoldiging worden vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

Art. 22.

1. De leden van de raad van toezicht zijn onafhankelijk zowel jegens de coöperatie, als jegens de overige organen van de coöperatie (waaronder het bestuur) als jegens elkaar en functioneren zonder mandaat of ruggespraak.
2. De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur, op de dagelijkse en algemene leiding en op de algemene gang van zaken in de coöperatie en de daarmee verbonden onderneming. De raad van toezicht is voorts belast met al hetgeen in deze statuten en/of in de wet aan hem wordt opgedragen.
3. De raad van toezicht adviseert het bestuur en de algemene ledenvergadering zo dikwijls als dit wordt verlangd of de raad van toezicht dit wenselijk oordeelt. De raad van toezicht functioneert voorts als klankbord voor het bestuur.
4. De leden van de raad van toezicht zijn verantwoordelijk voor het toezicht op het bestuur. Indien de raad van toezicht of leden daarvan van mening is dat het bestuur zich onvoldoende kwijt van een of meer van zijn taken zal de raad van toezicht dit melden, niet alleen aan het bestuur maar ook aan de algemene ledenvergadering teneinde laatstgenoemd orgaan in staat te stellen zich te bezinnen over eventuele acties jegens het bestuur of individuele bestuursleden en eventuele verdere acties.
5. Het bestuur verschaft de raad van toezicht tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke gegevens alsmede alle gegevens welke door de raad van toezicht of een lid daarvan worden verlangd.
6. Tenminste één keer per jaar en daarnaast zo dikwijls als de raad van toezicht daarom verzoekt, komen het bestuur en de raad van toezicht in gemeenschappelijke vergadering bijeen ter bespreking van de algemene lijnen van het gevoerde en in de toekomst te voeren beleid. Tot de bijeenroeping van een gemeenschappelijke vergadering zijn zowel het bestuur als de raad van toezicht bevoegd. Een gemeenschappelijke vergadering wordt geleid door de voorzitter van de raad van toezicht. Indien deze afwezig is, voorzien de bestuurders en de leden van de raad van toezicht in de leiding van de vergadering. Tot dat moment wordt de vergadering geleid door het in leeftijd oudste aanwezige lid van de raad van toezicht.
7. Tenminste één keer per jaar en daarnaast zo dikwijls als de raad van toezicht daarom verzoekt, stelt het bestuur de raad van toezicht schriftelijk op de hoogte van de hoofdlijnen van het strategisch beleid, de algemene en financiële risico's en het beheers- en controlesysteem van de coöperatie.
8. De raad van toezicht heeft te allen tijde recht op toegang tot alle lokaliteiten van de coöperatie en het recht ten allen tijde inzage te krijgen in alle bescheiden en boeken van de coöperatie.
9. De raad van toezicht kan zich ten behoeve van de uitoefening van zijn taak voor rekening van de coöperatie doen bijstaan door een registeraccountant en/of een adviseur.
10. De raad van toezicht kiest uit zijn midden een voorzitter en een secretaris.
11. De raad van toezicht zal een taakverdeling opstellen waaruit blijkt welk lid van de raad van toezicht in het bijzonder is belast met welk aspect van toezicht op het (beleid van het) bestuur. De raad van toezicht regelt zijn werkzaamheden, zijn werkwijze en zijn verantwoording en zal deze vastleggen in een reglement van toezicht.
12. De raad van toezicht dient zodanig te zijn samengesteld dat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. De raad van toezicht stelt een profielschets op van de raad van toezicht. Ieder lid van de raad van toezicht dient geschikt te zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen. Ieder lid van de raad van toezicht beschikt over specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taak, binnen zijn rol in het kader van de profielschets van de raad van toezicht.
13. Een lid van de raad van toezicht kan door de algemene ledenvergadering worden ontslagen, maar niet nadat de betrokkene de gelegenheid heeft gehad zich te verantwoorden. In aanvulling daarop zal de algemene ledenvergadering eerst een besluit nemen na voorafgaande raadpleging van de overige leden van de raad van toezicht. Voor een besluit tot ontslag van een lid van de raad van toezicht is een meerderheid vereist van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
14. Bij verdenking van een niet behoorlijke vervulling van zijn taak kan een lid van de raad van toezicht door de algemene ledenvergadering voor ten hoogste een maand worden geschorst. Voor een besluit tot schorsing van een lid van de raad van toezicht

- is een meerderheid vereist van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
15. Binnen een maand na een besluit tot schorsing wordt besluit de algemene ledenvergadering, na zo mogelijk de geschorste te hebben gehoord, tot opheffing van de schorsing, verlenging van de schorsingstermijn met ten hoogste een maand of tot ontslag.
 16. De algemene ledenvergadering kan slechts besluiten tot ontslag van een lid van de raad van toezicht wegens een of meer van de onderstaande gronden:
 - a. tekortschieten door het lid van de raad van toezicht in de uitoefening van zijn functie, in het bijzonder het niet of onvoldoende uitoefenen van toezicht;
 - b. het niet langer voldoen aan de voorwaarden voor benoembaarheid.Overige ontslaggronden zijn niet toegestaan.
 17. De algemene ledenvergadering dient een besluit tot schorsing en/of ontslag van een lid van de raad van toezicht met vermelding van concrete feiten en omstandigheden te motiveren.

Art. 23.

1. De raad van toezicht vergadert ten minste drie maal per jaar en verder zo dikwijls een lid van de raad van toezicht dit wenselijk acht of een bestuurder van de coöperatie dit verzoekt.
2. Ieder lid van de raad van toezicht heeft het recht tot het uitbrengen van één stem. Voor zover de wet, deze statuten of de reglementen van de coöperatie geen grotere meerderheid voorschrijven, worden besluiten van de raad van toezicht genomen bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Alle stemmingen in een vergadering geschieden mondeling, tenzij één of meer leden van de raad van toezicht voor de stemming een schriftelijke stemming verlangt. Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes. Blanco stemmen en ongeldige stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. In alle geschillen omtrent stemmingen beslist de voorzitter.
Bij staking van stemmen wordt een volgende vergadering bijeengeroepen, te houden uiterlijk binnen één maand na de eerste vergadering doch niet eerder dan acht dagen daarna, waarin het voorstel opnieuw in stemming wordt gebracht. Indien in deze volgende vergadering de stemmen opnieuw staken, wordt, indien het voorstel geacht te zijn verworpen.
3. De raad van toezicht kan slechts geldig besluiten nemen in een vergadering waarin tenminste de meerderheid van de leden van de recht tegenwoordig is. Indien na twee oproepingen gericht tot de leden van de raad, de meerderheid van de leden niet tegenwoordig is, kan de raad rechtsgeldig besluiten nemen ongeacht het aantal leden dat tegenwoordig is.
4. Het bestuur is verplicht de vergaderingen van de raad van toezicht bij te wonen zo dikwijls het daartoe wordt uitgenodigd.
5. Van het verhandelde in de vergaderingen van de raad van toezicht worden door de secretaris notulen bijgehouden. De notulen worden ondertekend door de voorzitter en de secretaris.
6. De raad van toezicht kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle leden van de raad van toezicht zich voor het voorstel uitspreken. Van een en ander wordt een aantekening geplaatst in de notulen.
7. Een lid van de raad van toezicht neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat strijdig is met het belang van de coöperatie. Wanneer de raad van toezicht hierdoor geen besluit kan nemen, wordt het besluit genomen door de algemene ledenvergadering.

Algemene ledenvergadering

Art. 24.

Jaarlijks wordt tenminste één algemene ledenvergadering (jaarvergadering) gehouden en wel binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, behoudens verlenging van deze termijn door de algemene ledenvergadering. Aan de algemene ledenvergadering komen alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan andere organen zijn opgedragen. In de jaarvergadering wordt door de algemene ledenvergadering al dan niet tot kwijting en decharge van bestuurders en de eventuele leden van de raad van toezicht besloten en wordt voorzien in de periodieke vacatures in het bestuur en de eventuele raad van toezicht.

Art. 25.

1. Daarnaast roept het bestuur de algemene ledenvergadering bijeen indien het dit wenst, indien een bestuursbesluit de goedkeuring van de algemene ledenvergadering behoeft, indien de eventuele raad van toezicht of een lid daarvan dit schriftelijk, met opgave van de te behandelen onderwerpen, verzoekt of indien de algemene ledenvergadering dan wel tenminste een tiende deel van de leden dit schriftelijk, met opgave van de te behandelen onderwerpen, verzoekt.
2. Indien na indiening van een zodanig verzoek het bestuur niet binnen veertien dagen de leden tot een vergadering heeft opgeroepen, tegen een datum uiterlijk een maand na de indiening, kan bijeenroeping geschieden door de verzoekers.

Art. 26.

1. Een algemene ledenvergadering wordt schriftelijk bijeengeroepen met vermelding van de agenda. De termijn van oproeping bedraagt tenminste acht dagen. Deze termijn bedraagt tenminste veertien dagen indien een voorstel tot statutenwijziging of tot ontbinding van de coöperatie aan de orde komt.
2. Op de agenda worden geplaatst alle onderwerpen, die ingevolge de statuten behandeld moeten worden of die het bestuur of de eventuele raad van toezicht of een of meer leden daarvan of tenminste een tiende deel van de leden behandeld wenst te zien. De vaststelling van de agenda en de besluitvorming tijdens de algemene ledenvergadering kan nader in een door de algemene ledenvergadering vast te stellen huishoudelijk reglement worden geregeld.

Art. 27.

1. Als voorzitter van de algemene ledenvergadering treden op de voorzitter van het bestuur.
2. De eventuele raad van toezicht en de individuele leden daarvan hebben toegang tot de algemene ledenvergadering.
3. Zowel het bestuur als de algemene ledenvergadering kan bepalen, dat derden tot een algemene ledenvergadering worden toegelaten teneinde daarin het woord te voeren.
4. Van hetgeen tijdens de algemene ledenvergadering wordt besproken, worden notulen bijgehouden.

Art. 28.

Omtrent onderwerpen welke niet op de agenda zijn vermeld kan niettemin wettig worden besloten in een vergadering waarin alle leden aanwezig zijn en mits het besluit met voorkennis van het bestuur en eenstemmig wordt genomen.

Art. 29.

1. In de algemene ledenvergadering heeft elke lid één stem.
2. Een lid heeft geen stemrecht over zaken die hem, zijn levensgezel, zijn echtgenoot of een van zijn bloed of aanverwanten in de rechte lijn betreffen.
3. Besluiten (met uitzondering van besluiten tot schorsing en ontslag van bestuurders, leden van de eventuele raad van toezicht, statutenwijziging en ontbinding van de coöperatie) worden genomen met gewone meerderheid (de helft plus één) der geldig uitgebrachte stemmen ongeacht het ter vergadering aanwezige aantal leden.
4. Stemmingen geschieden mondeling, tenzij tenminste een vierde deel van de aanwezige leden schriftelijke stemming verlangt of het gaat om stemmingen over personen.
5. Stemmen, bij volmacht uitgebracht door anderen die daartoe krachtens artikel 9 lid 1 bevoegd zijn, zijn ongeldig. Blanco en ongeldige stemmen worden als niet-uitgebracht aangemerkt.
6. Staken de stemmen dan wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
7. Indien de stemming een verkiezing betreft en geen van de kandidaten de volstreekte meerderheid heeft verkregen, vindt herstemming plaats tussen de kandidaten, die de meeste stemmen hebben verworven.

Art. 30.

Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar, behoudens dat het eerste boekjaar loopt van de datum van oprichting tot en met 31 december 2013.

Art. 31.

1. Het bestuur brengt op de in artikel 24 bedoelde algemene ledenvergadering die gehouden moet worden binnen zes maanden na het einde van het boekjaar, zijn jaarverslag uit over de gang van zaken in de coöperatie en over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar. Het bestuur legt onder overlegging van een balans, een winst- en verliesrekening en een toelichting op deze stukken, rekening en verantwoording over zijn in het afgelopen boekjaar gevoerde bestuur.
2. Het bestuur laat zich bij het opstellen der jaarrekening bijstaan door een accountant.
3. Binnen vier maanden na het einde van het boekjaar brengt de accountant aan de algemene ledenvergadering rapport uit en zendt hij een afschrift van dit rapport aan het bestuur.
4. De balans, de winst- en verliesrekening (voorzien van de door de accountant daaromtrent verstrekte verklaring) en de jaarverslagen van het bestuur worden ten minste zeven dagen vóór de ter behandeling van deze stukken bijeengeroepen algemene ledenvergadering aan de leden toegezonden. Genoemde jaarstukken worden ondertekend door de bestuurders en de leden van de eventuele raad van toezicht. Ontbreekt de ondertekening door een of meer van de bestuurders of een of meer van de leden van de eventuele raad van toezicht, dan wordt daarvan onder opgave van redenen melding gemaakt.
5. Vaststelling van de jaarrekening strekt tot kwijting of décharge aan een bestuurder resp. aan een lid van de eventuele raad van toezicht voor het door hen in het betreffende boekjaar gevoerde beleid resp. toezicht, voor zover van dat beleid resp. toezicht uit de jaarstukken blijkt of dat beleid resp. toezicht anderszins aan de algemene ledenvergadering bekend is gemaakt, behoudens voor zover de algemene ledenvergadering uitdrukkelijk besluit kwijting en decharge te onthouden.

Art. 32.

De algemene ledenvergadering beslist over de winstbestemming, na een voorafgaand voorstel van het bestuur en met inachtneming van artikel 4. De algemene ledenvergadering kan besluiten de winst toe te voegen aan de algemene reserve.

Art. 33.

Het in enig boekjaar geleden verlies wordt voor zover mogelijk uit de reserves bestreden.

Reglement

Art. 34.

De algemene ledenvergadering kan een huishoudelijk reglement vaststellen en wijzigen, ter regeling van al hetgeen regeling behoeft. Het huishoudelijk reglement mag niet in strijd zijn met de wet of met de statuten.

Statutenwijziging

Art. 35.

1. Een voorstel tot wijziging van de statuten kan uitgaan van het bestuur, van de eventuele raad van toezicht of een of meer leden daarvan, van de algemene ledenvergadering of van tenminste een/tiende deel van de leden.
2. Voor een rechtsgeldig besluit van de algemene ledenvergadering tot wijziging van de statuten is vereist:
 - a. dat ieder van de leden met inachtneming van een termijn van tenminste veertien dagen - die van oproeping en die van vergadering niet meegerekend - is opgeroepen bij een aangetekende brief, waarin is vermeld dat ter vergadering een voorstel tot wijziging van de statuten zal worden gedaan en behandeld en waarin tevens de volledige tekst van de voor te stellen wijziging(en) is medegedeeld;
 - b. dat tenminste twee/derde deel van de leden tijdens de vergadering aanwezig is en
 - c. dat tenminste drie/vierde deel van de geldig uitgebrachte stemmen zich vóór aanneming van het voorstel heeft verklaard.

3. Is op die vergadering niet tenminste twee/derde deel van de leden aanwezig, dan wordt binnen een maand na de dag van de eerste vergadering een tweede vergadering belegd, die volgens de gewone regels wordt opgeroepen en die, ongeacht het aantal alsdan aanwezige leden, met een meerderheid van tenminste drie/vierde deel aan de geldig uitgebrachte stemmen tot de voorgestelde statutenwijziging kan besluiten.
4. Het bestuur doet zo spoedig mogelijk daarna van de aangenomen statutenwijziging een notariële akte opmaken.

Ontbinding en vereffening

Art. 36.

1. Het voorstel tot ontbinding van de coöperatie kan uitgaan van het bestuur, van de eventuele raad van toezicht of een of meer leden daarvan of van de algemene ledenvergadering of van tenminste een/tiende deel van de leden.
2. Voor een rechtsgeldig besluit van de algemene ledenvergadering tot ontbinding van de coöperatie is vereist:
 - a. dat ieder van de leden met inachtneming van een termijn van tenminste veertien dagen - die van oproeping en die van vergadering niet medegerekend - is opgeroepen bij een aangetekende brief, waarin is vermeld dat ter vergadering een voorstel tot ontbinding van de coöperatie zal worden gedaan en behandeld en waarin tevens de gronden van het voorstel zijn medegedeeld;
 - b. dat tenminste twee/derde deel van de leden tijdens de vergadering aanwezig is en
 - c. dat tenminste drie/vierde deel van de geldig uitgebrachte stemmen zich vóór aanneming van het voorstel heeft verklaard.
3. Is op die vergadering niet tenminste twee/derde deel van de leden aanwezig, dan wordt binnen een maand na de dag van de eerste vergadering een tweede vergadering belegd, die volgens de gewone regeling wordt opgeroepen en die, ongeacht het aantal alsdan aanwezige leden, met een meerderheid van tenminste drie/vierde deel van de geldig uitgebrachte stemmen tot ontbinding van de coöperatie kan besluiten.
4. Indien een besluit is genomen tot ontbinding van de coöperatie, geschiedt de vereffening door het bestuur, tenzij de algemene ledenvergadering anders mocht besluiten. Bij het besluit tot ontbinding bepaalt de algemene ledenvergadering de beloning die de vereffenaars zullen genieten.
5. Een batig saldo krijgt een door de algemene ledenvergadering te bepalen bestemming, bij voorkeur zodanige doeleinden als het meest met het doel van de coöperatie overeenstemmen. Het wordt door de vereffenaars dienovereenkomstig uitgekeerd.
6. Na de ontbinding blijft de coöperatie voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van de statuten en reglementen zover mogelijk van kracht. In stukken en aankondigingen die van de coöperatie uitgaan, moeten aan haar naam worden toegevoegd de woorden "in liquidatie".
7. Na afloop van de vereffening blijven de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de coöperatie gedurende zeven jaren onder berusting van de daartoe door de algemene ledenvergadering aan te wijzen persoon. Deze zal bevoegd zijn een opvolgend bewaarder aan te stellen met dezelfde bevoegdheid.
8. De bepalingen van dit artikel kunnen niet worden gewijzigd dan op de wijze en met de meerderheid als in dit artikel voor een besluit tot ontbinding van de coöperatie is voorgescreven.

Ten slotte verklaren de comparanten dat voor de eerste maal zullen optreden als bestuursleden:

- a.;
- b.;
- c.
- .

Bijlage 3 Huishoudelijk reglement

HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN COÖPERATIE U.A.

1. vaststelling en wijziging huishoudelijk reglement:

- 1.1. Het onderhavige reglement is vastgesteld bij besluit van de algemene ledenvergadering d.d.
- 1.2. Het huishoudelijk reglement kan slechts worden gewijzigd bij besluit van de algemene ledenvergadering, genomen met een gewone meerderheid van stemmen tijdens een vergadering waarvoor de leden zijn opgeroepen via een oproepingsbrief met een oproepingstermijn van tenminste veertien dagen, waarin de wijziging van het huishoudelijk reglement expliciet is vermeld als onderwerp van de algemene ledenvergadering en waarbij een woordelijk tekstvoorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement was bijgesloten.
- 1.3. Voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement kunnen worden gedaan door het bestuur alsmede door tenminste een/tiende deel van de leden. Indien het voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement wordt gedaan door leden, dienen deze ervoor te zorgen dat een woordelijk tekstvoorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement uiterlijk achtentwintig dagen voor de datum van de algemene ledenvergadering in het bezit van het bestuur is.

2. financiële eisen voor lidmaatschap:

- 2.1. Het entreegeld voor deelname aan de collectieve opwekking is met ingang van 2014 bepaald op €,= per lid.
- 2.2. Het inleggeld voor deelname aan de collectieve opwekking is gebaseerd op het bedrag dat –uitgaande van tenminste het aantal leden- gemiddeld per lid verschuldigd is teneinde de aanschaf- en installatiekosten van lokale duurzame energiebronnen te kunnen financieren. Dit bedrag kan door de algemene ledenvergadering worden aangepast, mits niet met terugwerkende kracht.
- 2.3. Met ingang van 2014 dienen alle leden aan de coöperatie een jaarlijkse contributie te voldoen. Voor 2014 is de contributie bepaald op €,= per lid. De jaarlijkse contributie is gebaseerd op het bedrag dat –uitgaande van het aantal leden- gemiddeld per lid verschuldigd is teneinde de vergoeding voor het ter beschikking stellen van faciliteiten zoals bedoeld in artikel 3.1. sub a van dit huishoudelijk reglement, het onderhoud, de verzekeringspremie, overige kosten en een eventueel tekort voor wat betreft de post aanschaf- en installatiekosten in lokale duurzame energiebronnen (voor zover dit niet uit het in 2.1. vermelde inleg- of entreegeld kan worden betaald) te financieren. Dit bedrag kan door de algemene ledenvergadering per jaar worden aangepast indien de kosten van het project/de projecten op korte en/of lange termijn niet gedragen kunnen worden, mits niet met terugwerkende kracht.

3. overige eisen voor lidmaatschap:

- 3.1. Ieder lid dient te voldoen aan de eisen zoals vermeld in de statuten en artikel 2 van dit huishoudelijk reglement. Daarnaast dient ieder lid te voldoen aan de in dit artikel vermelde aanvullende eisen:
 - a. een lid die een agrarisch bedrijf exploiteert dient bereid te zijn met de coöperatie een overeenkomst te sluiten waarbij het betreffende lid aan de coöperatie zijn faciliteiten (daken van bedrijfswoning en/of bedrijfsgebouwen) tegen vergoeding van € 2,= per vierkante meter dak ter beschikking stelt en gedurende zijn lidmaatschap ter beschikking blijft stellen voor de installatie van duurzame energie installaties, teneinde de coöperatie in staat te stellen via deze installaties duurzame energie op te wekken ten behoeve van de leden; de voormelde vergoeding per vierkante meter dak kan door de algemene ledenvergadering per jaar worden aangepast indien de kosten van het project/de projecten op korte en/of lange termijn niet gedragen kunnen worden, mits niet met terugwerkende kracht; het betreffende lid is niet gerechtigd de bedrijfswoning en/of bedrijfsgebouwen te slopen tijdens de duur van zijn lidmaatschap; het betreffende lid is verplicht de daken en de installatie schoon te houden tijdens de duur van het lidmaatschap; het betreffende lid is op eerste verlangen van de coöperatie bereid medewerking te verlenen aan een opstalrecht ten gunste van de coöperatie; de kosten van het vestigen van het opstalrecht komen voor rekening van de coöperatie;
 - b. onverminderd de rechten (en plichten) verbonden aan het lidmaatschap van de coöperatie voortvloeiende uit de wet, statuten of reglement, is een lid verplicht de coöperatie resp. de door de coöperatie aan te wijzen partij(en), toegang te verlenen tot de eigendommen van de leden voor zover hierop of hierin installaties door of namens de coöperatie zijn geplaatst, welke al dan niet geheel of gedeeltelijk door

- de coöperatie worden gefinancierd en/of onderhouden, teneinde hieraan alle benodigde en wenselijke controle-, onderhouds- en vervangingswerkzaamheden te kunnen verrichten en teneinde deze –indien gewenst door de coöperatie- bij het einde van het lidmaatschap te verwijderen en mee te nemen, zonder dat de coöperatie deswege enige vergoeding verschuldigd is aan het betreffende lid; de coöperatie kan bij het einde van het lidmaatschap besluiten om in afwijking van het vorenstaande toe te staan dat installaties die door of namens de coöperatie zijn geplaatst in eigendom worden overgedragen aan het betreffende uittredende lid;
- c. ieder lid die een agrarisch bedrijf exploiteert is gehouden de meerpremie in verband met de verzekering van zijn opstal tegen brand/stormschade te voldoen die het gevolg is van de plaatsing van de duurzame energie installatie(s). De meerkosten hiervan worden door de coöperatie aan het betreffende vergoed;
 - d. ieder lid die een agrarisch bedrijf exploiteert dient te voldoen aan alle voorschriften welke bij wet of overige regelgeving zijn gesteld voor zijn bedrijfsuitoefening, in het bijzonder het beschikken over de vereiste bestemming alsmede over alle benodigde vergunningen in verband met het plaatsen en in werking hebben van de duurzame energie installatie(s);
 - e. een lid die een agrarisch bedrijf exploiteert mag bij staking van zijn bedrijf het lidmaatschap continueren, mits hij in staat is zijn verplichtingen uit de overeenkomst tussen de coöperatie en hem ongewijzigd gestand te doen;
 - f. een lid die een agrarisch bedrijf exploiteert mag bij vervreemding van zijn onroerend goed zijn lidmaatschap overdragen aan de nieuwe eigenaar, maar uitsluitend indien de nieuwe eigenaar de rechten en verplichtingen van de overeenkomst tussen de coöperatie en het betreffende lid overneemt; indien dit niet het geval is, heeft de coöperatie het recht de installatie te verwijderen voor de levering van het onroerend goed aan de nieuwe eigenaar zonder dat de coöperatie deswege enige vergoeding verschuldigd is aan het betreffende lid; het betreffende lid is gehouden de coöperatie hiervan tijdig in kennis te stellen;
 - g. een lid dat energie afneemt mag bij verhuizing naar buiten het werkgebied van de coöperatie zijn lidmaatschap overdragen, maar uitsluitend aan de nieuwe bewoner van de woning of een andere burger woonachtig in het werkgebied van de coöperatie en onder de conditie dat het nieuwe lid de rechten en verplichtingen van de overeenkomst tussen de coöperatie en het betreffende lid overneemt;
 - h. de kosten van de installatie, het installeren en het onderhoud daarvan komt voor rekening van de coöperatie; de kosten van het onderhoud en/of vervanging van het dak of het bedrijfsgebouw waarop de installatie is geïnstalleerd komen voor rekening van het lid dat een agrarisch bedrijf exploiteert.
- 3.2. Indien een lid aan het bepaalde in artikel 3 en/of de met het lid te sluiten overeenkomst niet of niet meer voldoet, kan het bestuur het lidmaatschap weigeren respectievelijk opzeggen omdat het lid niet respectievelijk niet langer voldoet aan de gesteld eisen voor het lidmaatschap. Bovendien is het lid aansprakelijk jegens de coöperatie voor alle kosten en schade, hoe ook genaamd, welke de coöperatie maakt resp. lijdt als gevolg van de niet nakoming door het lid van zijn verplichtingen voortvloeiend uit artikel 3 en/of de met het lid te sluiten overeenkomst.

4. ledenregister:

- 4.1. Ieder lid dient tenminste de navolgende gegevens te verstrekken aan het bestuur van de Coöperatie: naam, adres, woonplaats van het lid en voor zover dit afwijkt tevens de naam, adres en vestigingsplaats van de boerderij indien het lid een agrarisch bedrijf exploiteert. Voor zover een samenwerkingsverband zoals een maatschap, VOF of CV lid is van de coöperatie dienen deze gegevens tevens voor wat betreft iedere vennoot te worden aangeleverd.
- 4.2. Ieder lid dient te geven of wel of geen BTW boekhouding wordt gevoerd.
- 4.3. Ieder lid is voorts gehouden tijdens de duur van zijn lidmaatschap de navolgende informatie tijdig aan de Coöperatie te verstrekken:
 - a. voor leden die een agrarisch bedrijf exploiteren:
 - wijzigingen betreffende de rechtsvorm of - indien een samenwerkingsverband zoals een maatschap, VOF of CV lid is van de coöperatie- in de samenstelling van het samenwerkingsverband;
 - beëindiging van de onderneming;
 - b. voor alle leden:
 - adreswijzigingen;
 - (aanvraag van een) faillissement of (aanvraag van een) surseance van betaling door het lid of deelname aan de Wet schuldsanering natuurlijke personen;
 - onder curatelestelling of onderbewindstelling van het lid dan wel van zijn goederen;

- beslaglegging op de goederen van het lid;
 - en voorts alle in redelijkheid belangrijke informatie welke voor de Coöperatie van belang is of in redelijkheid van belang kan zijn.
- 4.4. Het bestuur zal aan de leden bij acceptatie als lid eenmalig een bevestiging van zijn lidmaatschap verstrekken, met als bijlagen de op dat moment geldende statuten en het op dat moment geldende huishoudelijk reglement. Op verzoek zal het bestuur duplicaten verstrekken, maar daarvoor kunnen kosten in rekening worden gebracht.

5. bestuur:

- 5.1. Het bestuur is ingevolge de wet en de statuten belast met het besturen en vertegenwoordigen van de Coöperatie.
- 5.2. Het bestuur is in dit kader onder meer belast met de ontwikkeling en uitvoering van het beleid, en met het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de dagelijkse gang van zaken van de Coöperatie, waaronder het aangaan van overeenkomsten resp. transacties met de leden.
- 5.3. Indien sprake is van een meervoudig bestuur, kent het bestuur een onderlinge taakverdeling, te weten die van voorzitter en secretaris en eventueel penningmeester. De onderlinge taakverdeling ontheft het bestuur niet van zijn gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het gevoerde bestuur.
- 5.4. Het bestuur neemt besluiten bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen. In afwijking van het vorenstaande geldt voor de volgende besluiten dat deze uitsluitend unaniem kunnen worden genomen. Indien het bestuur het besluit alsdan niet unaniem aanneemt, geldt dit als zijnde verworpen. Het betreft de navolgende besluiten:
- 5.5. De bestuursleden worden in beginsel benoemd voor een zittingstermijn van 3 jaar, behoudens vroegtijdig aftreden of ontslag als bestuurder. In geval sprake is van een meervoudig bestuur, zal een aftredingsschema worden vastgesteld.
- 5.6. Bij vroegtijdig aftreden door een bestuurder, nemen de overige bestuurders (zo die er zijn) waar tot in de vacature is voorzien. Alsdan neemt het nieuwe bestuurslid in beginsel de taak van de afgetreden bestuurder over, behoudens indien het bestuur alsdan besluit de onderlinge taakverdeling anders in te vullen.
- 5.7. Na afloop van hun zittingstermijn als bedoeld in artikel 5.5. van dit reglement zijn de afgetreden bestuursleden terstond herkiesbaar, tenzij zij aan het einde zijn van drie achtereenvolgende zittingsperioden als bestuurslid. In dat geval zijn zij niet herkiesbaar.
- 5.8. In aanvulling op hetgeen daarover in artikel 17 lid 2 van de statuten is vermeld, benodigt het bestuur de goedkeuring van de algemene ledenvergadering voor de navolgende besluiten:
- a. het aangaan van (rechts)handelingen welke een in geld uitgedrukt belang van € ,= te boven gaan. Voor de toepassing van dit artikel worden meerdere (rechts)handelingen welke binnen een periode van maanden tussen dezelfde partijen worden aangegaan aangemerkt als één (rechts)handeling;
 - b. het verstrekken of aanvaarden van geldleningen of kredieten welke een in geld uitgedrukt belang van € ,= te boven gaan. Voor de toepassing van dit artikel worden meerdere geldleningen of kredieten welke binnen een periode van maanden worden aangegaan aangemerkt als één geldlening of krediet;
 - c. het aangaan van overeenkomsten met leden en/of niet-leden;
 - d.
- 5.9. De bevoegdheid van de bestuurders zal door het bestuur worden ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.
- 5.10. In aanvulling op zijn wettelijke informatieplicht, zal het bestuur de algemene ledenvergadering resp. alle leden periodiek op de hoogte stellen van de volgende omstandigheden: de inrichting, voortgang en kostenverdeling van de projecten van de coöperatie.
- 5.11. Voor de werkzaamheden en/of onkosten van het bestuur kan de algemene ledenvergadering een vergoeding vaststellen. Voor 2014 is de navolgende vergoeding vastgesteld op nihil.
- De bestuursleden zullen de gewerkte uren en de gemaakte onkosten bijhouden en uiterlijk bij de algemene jaarvergadering 2014 presenteren aan de algemene ledenvergadering. De vergoeding voor werkzaamheden en/of onkosten zal vervolgens door de algemene ledenvergadering worden geëvalueerd. De algemene ledenvergadering mag daarbij besluiten de vergoeding voor werkzaamheden/onkosten voor wat betreft 2014 met terugwerkende kracht bij te stellen. De vergoeding voor werkzaamheden/onkosten kan door de algemene ledenvergadering met ingang van 2015 en zo vervolgens per jaar worden aangepast, mits niet met terugwerkende kracht.

6. overige onderwerpen: